

Skeive skript - en kvalitativ studie av skeive ungdommers seksualitet og seksuelle helse

Navn: Nora Dahlberg
Emnekode: MAVIT 5910
Emnenavn: Masteroppgave
Studieprogram: Masterstudium i helsevitenskap -
spesialisering i helsesykepleie
Antall ord: 14995
Innleveringsfrist: 15.11.23

Forord:

Jeg vil starte med å takke ungdommene som har stilt opp. Uten dere ville dette ikke vært mulig. Jeg elsker å jobbe med ungdom og det jeg har lært fra dere kommer jeg til å ta med meg i resten av min arbeidskarriere som helsesykepleier. Jeg vil også takke de som har veiledet meg gjennom hele prosessen. En spesiell takk til Rikke Iren Tokle, leder i forskningsprosjektet *seksualkultur i ungdomstida* for tillitten, veiledningen og gode diskusjoner. Jeg vil også takke min hovedveileder Ann-Karin for gode råd og støtte, og min biveileder Turid. Jeg ønsker også å takke Kari og Ragnhild for gjennomlesninger, støtte og konstruktive tilbakemeldinger. Uten dere hadde ikke dette gått i havn.

Dette året har vist meg at ting ofte ikke går som planlagt, men til tross for det er jeg stolt over at jeg kom i mål.

Oslo 14.11.23

Sammendrag

Skeiv ungdom har gjennomsnittlig dårligere mental helse enn heterofile jevnaldrende (Bakken,2023). Formålet med denne oppgaven er å belyse skeiv ungdoms seksualitet og seksuelle helse gjennom deres opplevelser av å være skeiv i en ungdomskulturell kontekst. Mer kunnskap om dette er svært viktig i helsesykepleieres forebyggende og helsefremmende arbeid i møte med skeiv ungdom. Studien tar utgangspunkt i det teoretiske konseptet seksuelle skript som omhandler menneskets seksualitet og hvordan den utvikles og sosialiseres gjennom livet på kulturelt, relasjonelt og individuelt nivå (Gagnon & Simon, 2005). Oppgaven belyser ulike aspekter ved ungdommenes opplevelser ved å se på hvordan teorien om seksuelle skript bidra til å forstå skeive ungdommers seksualitet og hvordan ulike opplevelser og seksuelle skript kan påvirke skeiv ungdoms seksuelle helse. Studien har et kvalitativt design og baserer seg på 10 semistrukturerte dybdeintervjuer med ungdommer (17-19 år) som ikke er heterofile og/eller identifiserer seg med kjønnen de er registrert som ved fødsel (cis). Masteroppgaven er en del av forskningsprosjektet *Seksualkultur i ungdomstiden* ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA. Studien finner at ungdommene har både negative og positive erfaringer knyttet til det å være åpen skeiv, dette er erfaringer som igjen påvirker deres skript og deres seksuelle helse. Ungdommene trekker frem at de opplever det som frigjørende at det finnes et spekter av ulike kategorier for ulike seksuelle- og kjønnsidentiteter.

Nøkkelord: Skeiv, ungdom, skript, seksuell helse, seksualitet

Abstract

Research has shown that queer youths experience a significantly higher prevalence of mental health issues compared to their heterosexual peers (Bakken, 2023). The aim of this study is to highlight queer adolescents sexuality and sexual health through their experiences of being queer in a context of youth culture. More knowledge of this subject is needed to ensure the health promoting work of health care professionals working with queer youth. The study aims to describe how sexual script theory can illuminate queer adolescent sexuality and how different experiences and sexual scripts can affect queer youths sexual health. This qualitative study is based on 10 in-depth interviews with adolescents (aged 17-19) who do not identify as heterosexual and/or identify with their assigned sex at birth (cis). This master's thesis is a part of the research project "sexual culture in youth" by Norwegian Social Research (NOVA). Key results show that queer adolescents have both negative and positive experiences in regards to being openly queer, and these experiences affect their sexual scripts' and sexual health. Various sexual and genderfluid categories was expressed as liberating.

Keywords: Queer, adolescent, script theory, sexual health, sexuality

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	6
1.1 <i>Bakgrunn og gjennomgang av eksisterende forskning.....</i>	7
1.2 <i>Formål og problemstillinger.....</i>	10
2.0 Teori.....	11
2.1 <i>Seksuelle skript.....</i>	11
2.2 Tre nivåer av seksuelle skript.....	12
2.2.1 <i>Utvikling av seksuelle skript.....</i>	13
2.3 <i>Minoritetsstress og internalisert homofobi</i>	14
3.0 Metode og metodologiske overveielser	15
3.1 <i>Kort om forskningsprosjektet «Seksualkultur i ungdomstiden»</i>	15
3.2 <i>Innsamling av data</i>	15
3.2.1 <i>Utvalg.....</i>	16
3.2.2 <i>Rekruttering</i>	17
3.2.3 <i>Intervjuguide.....</i>	18
3.2.4. <i>Informert samtykke</i>	19
3.2.5 <i>Gjennomføring av intervjuer</i>	19
3.2.6 <i>Feltnotater</i>	20
3.2.7 <i>Transkriberte intervjuer som datagrunnlag</i>	20
3.3 <i>Analytisk fremgangsmåte.....</i>	21
3.4 <i>Refleksivitet.....</i>	22
3.5 <i>Overførbarhet, validitet og reliabilitet.</i>	23
3.6 <i>Oppsummering av etiske betraktninger</i>	24
4.0 Resultater	26
4.1 <i>Forståelse og kunnskap om skeiv sex</i>	26
4.1.1 <i>Skeivt syn på sex.....</i>	27
4.1.2 <i>Kunnskap om sex</i>	28
4.2 <i>Sosial støtte: Hvordan skeiv ungdom opplever å bli møtt.....</i>	30

4.2.1 Familien	30
4.2.2 Møte med skolen og lærere.....	32
4.2.3 Møter med jevnaldrende	32
4.2.4 Det skeive miljøet	34
4.3 Fremforhandling av skeive skript	35
4.3.1 Flytende seksualitet.....	35
4.3.2 Å identifisere seg som skeiv	36
4.3.3 Eksotifisering av skeive	36
5.0 Diskusjon	38
5.1 <i>Forståelse og kunnskap om skeiv sex</i>	38
5.1.1 Kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold	40
5.2 <i>Sosial støtte: hvordan skeiv ungdom opplever å bli møtt</i>	42
5.3 <i>Fremforhandlingen av nye skeive skript</i>	45
6.0 Konklusjon	48
Litteraturliste.....	50
Vedlegg 1: Ordlister: skeive begreper.....	53
Vedlegg 2: eksempler på analysemodell	57

1.0 Innledning

Seksualitet er en viktig del av alle menneskers liv, og god seksuell helse omhandler både fysisk, psykisk, emosjonelt og sosialt velvære (Helsedirektoratet, 2021).

Seksualitet handler også om kjønnsidentitet, seksuell orientering, glede, intimitet og reproduksjon. God seksuell helse er en ressurs og en beskyttelsesfaktor som fremmer livskvalitet (Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), 2016). Temaet for denne masteroppgaven er skeive ungdommers seksualitet og seksuelle helse.

Begrepet skeiv er en samlebetegnelse for alle som bryter med normer for kjønn og seksualitet og kommer fra det engelske begrepet «queer» (Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), 2021). Gjennom oppgaven vil jeg vise til «vedlegg 1» som inneholder en ordliste over ulike begreper som anvendes i oppgaven.

1.1 Bakgrunn og gjennomgang av eksiterende forskning

Det har skjedd store endringer i skeives rettigheter i Norge. I 2022 ble det markert at det var 50 år siden homofili ble avkriminalisert. I 2009 vedtok Stortinget en kjønnsnøytral ekteskapslov som ga likekjønna par rett til å inngå ekteskap på lik linje med heteroseksuelle. I 2014 kom en ny lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (diskrimineringsloven om seksuell orientering, 2014) (se vedlegg 1). I 2016 vedtok Stortinget lov om endring av juridisk kjønn. Endringene innebar at det ikke lenger ble stilt krav om den psykiatriske diagnosen «transseksuell», kjønnsbekreftende behandling og sterilisering for å endre juridisk kjønn. Frem til disse endringene var Norge et av landene i verden med strengest krav for å endre juridisk kjønn, noe som viser at Norge ikke alltid er et foregangsland i å sikre LHBTI+-personers rettigheter (Vedlegg 1). I 2020 fjernet norske helsemyndigheter transseksualitet fra listen over psykiatriske diagnoser og kjønnsidentitetsforstyrrelser (Hellum & Sørli, 2021, s.17-34). I 2023 la regjeringen frem forbud mot konverteringsterapi, en praksis som prøver å endre ikke-heterofiles seksuelle legning. I den forbindelse uttalte tidligere kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen: «konverteringsterapi er en uakseptabel innblanding i folks seksuelle orientering og kjønnsidentitet, som ødelegger liv – nå blir det endelig forbudt» (Strandberg et al., 2023). Alle disse endringene innebærer at norske skeive personer i større grad har blitt inkluderte medborgere med rett til statlig beskyttelse, likestilling og respekt.

Flere rettigheter til skeive og likestillingstiltak kan oppfattes som et uttrykk for at Norge er et progressivt land når det kommer til likestilling for seksuelle minoriteter og kjønnsminoriteter. Samtidig pågår det stadig tilspissede debatter i etablerte medier om at Pride er for mye, og disse stemmene får gehør. Utspill som sjikanerer ekte mennesker, ungdommer, barn og familier og reduserer de til politiske agendaer har blitt hverdagskost i sosiale medier. En rapport om at ytringsklima for skeive på Twitter og Facebook har endret seg fra 2018 til 2022, finner blant annet en enorm økning i kritiske og negative omtaler om skeive, spesielt vedrørende transpersoner (Analyse & Tall, 2023). Slike holdninger kan være farlige og kan føre til vold, trusler, terror og død. Det har vi erfart med terrorangrepet under Pride i Oslo i juni 2022 (Mjaaland et al., 2023), avlysningen av Redd Barnas Pride-barnefestival etter trusler om vold i Bergen sommeren 2023 (Eglaaen et al., 2023) og stenging av en barneskole i Vadsø som følge av trusler etter en undervisning om Pride (Føleide et al., 2023)

Både den nasjonale Ungdata-undersøkelsen fra 2019 og i «Ung i Oslo» rapporten fra 2023 finner at skeiv ungdom kommer systematisk dårligere ut enn heterofile på de ulike indikatorene. De er mindre tilfredse med livet, mindre framtidsoptimistiske, mer ensomme, har dårligere relasjoner til skole og foreldre, skårer dårligere på helseindikatorer og blir oftere utsatt for mobbing og seksuelle overgrep (Bakken, 2019; Bakken, 2023). Trampe-Ewert (2021) bruker datasettet «Ung i Oslo» fra 2018 til å undersøke hvorvidt seksuell trakassering kan forklare hvorfor skeiv ungdom i større grad er utsatt for psykiske plager. Studien finner at det ikke er tegn på at nedsettende verbal trakassering påvirker deres psykiske helse mer enn annen ungdom, men finner derimot at skeiv ungdom oftere utsettes for verbal hets.

Flere internasjonale studier om skeiv ungdom og mental helse som i likhet med de ovennevnte norske studiene finner at skeive ungdom er mer utsatt for uhelse enn resten av befolkningen. Wilson & Cariola (2019) har utført en systematisk oversiktsstudie hvor de har inkludert 34 ulike kvalitative studier som omhandler skeiv ungdom og mental helse, fra 2008-2018. Hovedfunnene fra disse artiklene er at støtte fra nærsamfunn, skole og familie er viktige beskyttelsesfaktorer for å fremme god mental helse blant skeiv ungdom. Studien trekker også frem at skeiv ungdom har større risiko for selvmordsforsøk og narkotika- og alkoholmisbruk sammenlignet

med heterofile jevnaldrende. Mobbing, stigma og diskriminering trekkes frem som mulige årsaker til dårligere psykisk helse, i tillegg til det å ikke ha tilgang til støttende og forståelsesfulle voksne, og trygge fysiske omgivelser. De trekker også frem at et for stort fokus på de negative aspektene ved det å være skeiv og ung kan stigmatisere og sykeliggjøre velfungerende ungdom (Wilson & Cariola, 2019).

Svendsen et al. (2018) belyser gjennom fokusgruppeintervjuer at ungdom generelt bruker kreative måter å utforske kjønn og seksualitet på, men at homofile unge menn opplever stigma knyttet til mannlig feminitet. I artikkelen pekes det også på at økende aksept for homofili i samfunnet kan gjøre at nevnte ungdommer opplever å møte lite forståelse for utfordringer de møter med å identifisere seg som skeiv. Artikkelen trekker i likhet med Pedersen et al. (2021) frem at flere opplevde begrepet skeiv som mindre stigmatiserende enn eksempelvis lesbisk, og konkluderer med at gjennom et kreativt språkarbeid utforsker de skeive ungdommene nye måter å forteller om seg selv på. Dette kan på den ene siden bidra til økt frihet, men på den andre siden oppleves utfordrende og krevende å finne ut av og navigere i flere kjønnsidentiteter og seksualitet (Pedersen et al., 2021). Callis (2014) har gjennomført en omfattende etnografisk studie som omfattet deltagende observasjon over 17 måneder og 80 intervjuer med ikke-heterofile mennesker om kjønn, legning og seksualitet. Callis (2014) argumenterer for at den seksuelle dikotomien heteroseksuell og homoseksuell er i endring, men fortsatt er styrende og dominerende seksuelle kategorier. Hun beskriver at identiteter som bryter med dikotomien homo/hetero fremtrer i «det seksuelle grenselandet» hvor flytende forståelse av kjønn og seksualitet kan bidra til å gi mening for de med en identitet som bryter med dikotomien.

Det er bred enighet om at utfordringer og vanskeligheter relatert til seksuell helse best forebygges ved å fremme og fokusere på seksualitetens positive sider (HOD, 2016), og ulike studier viser at kunnskap om sex, kropp og seksualitet gjør det lettere å ta gode valg for en selv (Helsedirektoratet, 2021). I regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023-2026) påpekes at kvaliteten og omfanget på helsehjelpen til skeive har stor betydning for livskvalitet og levekår. I handlingsplanen belyser de at skeive har gjennomsnittlig dårligere erfaringer i møte med helsevesenet enn heterofile og dette er ofte knyttet til helsepersonells mangelfulle kunnskap om

skeiv helse, implisitte negative holdninger og et ikke-inkluderende språk (Kultur- og likestillingsdepartementet, 2023).

1.2 Formål og problemstillinger

Denne masteroppgaven har som formål å belyse skeiv ungdoms seksualitet og seksuelle helse ved å studere skeive ungdommers opplevelser av egen seksualitet og kjønnsidentitet. Gjennomgående viser både internasjonale og norske studier, at skeiv ungdom har dårligere helse enn den cis-heterofile befolkningen (se vedlegg 1). Mer kunnskap om denne gruppen er svært viktig blant annet for at helsesykepleiere som jobber med ungdom, skal ha tilstrekkelig kunnskap og kunne veilede om ungdomshelse og seksuell helse herunder også skeiv seksuell helse, jf. forskriften om helsestasjons- og skolehelsetjenesten §6J og §5k (2018), hvor det står at helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal gi «råd og veiledning i forhold til fysisk, psykisk og seksuell helse tilpasset ungdoms behov».

Studien tar utgangspunkt i det teoretiske konseptet seksuelle skript (Gagnon & Simon, 2005). Teorien tar for seg menneskets seksualitet og hvordan den utvikles og sosialiseres gjennom hele livet. Begrepet seksuelle skript ble utviklet for å beskrive seksuelle aktiviteter som sosiale og lærte interaksjoner med utgangspunkt i de tradisjonelle kjønnsrollene mann og kvinne (Gagnon & Simon, 2005, s.15). Lindley et al. (2022) har gjennomført en kvalitativ studie som trekker frem at kjønna skript, som faller utenfor den binære kjønnsforståelsen, kvinne og mann, er et tema det er forsket lite på, og Trampe-Ewert (2021) peker på at det behøves mer forskning om skeive ungdommers livsvilkår.

Denne masteroppgaven ønsker å bidra til mer kunnskap om skeive ungdommers seksualitet seksuelle helse, og fokuserer på ungdommenes opplevelser og erfaringer gjennom det jeg har valgt å kalle *skeive skript*. Dette er seksuelle og kjønna skript som går utover en binær kjønnsforståelse og heterofil seksualitet. For å belyse dette har jeg formulert følgende hovedproblemstilling:

Hvordan opplever skeiv ungdom sin seksualitet og kjønnsidentitet i en ungdomskulturell kontekst?

Videre har jeg formulert to underordnede problemstillinger for å belyse ungdommenes opplevelser:

1. Hvordan kan teorien om seksuelle skript bidra til å forstå skeive ungdommers seksualitet og seksuelle helse?
2. Hvordan kan ulike opplevelser og seksuelle skript påvirke skeiv ungdoms seksuelle helse?

For å belyse disse problemstillingene har jeg gjennomført en empirisk kvalitativ studie med data fra ti semistrukturerte dybdeintervjuer med ungdommer (17-19 år) som identifiserer seg selv som skeive. Masteroppgaven er en del av forskningsprosjektet *Seksualkultur i ungdomstida* på velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet.

Oppgavens neste kapittel redegjør for oppgavens teoretiske rammeverk. Det teoretiske rammeverket tar utgangspunkt i seksualitet som noe kulturelt og sosialt konstruert, og således bidrar det til å posisjonere studien vitenskapsteoretisk. Videre presenteres studiens forskningsdesign, metode og analytisk fremgangsmåte. Deretter presenteres resultatene fra studien før de diskuteres i påfølgende kapittel. Avslutningsvis følger en oppsummerende konklusjon som inkluderer implikasjoner for helsesykepleiepraksis og forslag til videre forskning.

2.0 Teori

Innledningsvis beskrives teorien om seksuelle skript av Gagnon og Simon (2005). Deretter vil jeg redegjøre for det teoretiske konseptet minoritetsstress og internalisert homofobi (Meyer, 2003). Teorien og konseptene som presenteres anvendes senere i oppgaven til å diskutere ungdommers opplevelse og produksjon av egen seksualitet, kjønnsidentitet og seksuelle helse.

2.1 Seksuelle skript

Teorien om seksuelle skript tar for seg menneskets seksualitet og hvordan den utvikles og sosialiseres gjennom hele livet. Teorien tar utgangspunkt i at seksualitet og seksuell atferd produseres og formes gjennom skript på kulturelt, relasjonelt og individuelt nivå. Seksuelle aktiviteter forstås som relasjonelle og lærte interaksjoner, og teorien vektlegger at skript kan legge føringer for hva som kan utspille seg i en gitt

situasjon, hvilke roller aktørene kan innta og hvordan man kan opptre i ulike situasjoner (Simon & Gagnon, 1986). Skriptene sier altså noe om hva som er kulturell og sosial akseptabel atferd.

Seksuelle møter forstås som såpass komplekse prosesser at mennesker søker tilflukt i skript (Gagnon & Simon, 2005). Pedersen (2005, s.47) sammenligner det med et usynlig manuskript for handlinger. Dette gjør at ritualisert og stereotyp samhandling lett kan bli resultatet. Simon og Gagnon (1986) argumenterer for at disse rituelle handlingene er et produkt av sosiale skript, snarere enn indre biologiske lyster og drifter. Teorien om seksuelle skript dekonstruerer seksualitet som noe naturlig, noe som bare er for hvert individ, og ser på hvordan ulike fortellinger bringes sammen og blir til et system av mening som hvert enkelt menneske bruker i sine handlinger (Pedersen, 2005, s.48).

2.2 Tre nivåer av seksuelle skript

Kulturelle skript kan forstås som hovedfortellingen innenfor en kultur. Hvilke regler og normer som gjelder og er allment akseptert varierer mellom kulturer, eksempelvis en ungdomskultur, et skeivt miljø eller et religiøst samfunn. Kulturelle skript sier noe om hva slags seksualitet og seksuell atferd som er akseptert og ikke i den kollektive bevisstheten til den enkelte kultur (Simon & Gagnon, 1986). De kulturelle skriptene er institusjonelle arrangementer på det kollektive nivået som bidrar med instruksjoner og forståelser for hvordan ulike sosiale roller skal spilles. Gagnon og Simon (2005, s. 15) beskriver for eksempel et «normalt heteroseksuell skript» som å gå fra kyssing og beføling, til å ta på hverandres kjønnsorganer og videre inngå i et samleie med vaginal penetrering. De kulturelle skriptene utgjør med andre ord sosiale og kulturelt nedarva regler for ulike møter, relasjoner og situasjoner (Månsson, 2012).

Interpersonlige skript handler om kontekstspesifikke spilleregler, hva som er « greit » og « ikke greit » i møter med andre i en gitt situasjonen. Disse skriptene påvirkes av kulturelle scenarioer (Simon & Gagnon, 1986), men tidligere interpersonlige erfaringer vil også kunne påvirke hvordan man opptrer og forstår nye interpersonlige møter. I bestefall er det en enighet mellom partene om hvilken sammenheng man befinner seg i, hvilke roller man har, og hvilke regler som gjelder der (Månsson,

2012, s.35). Opplevelsen av en situasjon kan bety ulike ting for individer avhengig av deres intrapsyiske skript (Simon & Gagnon, 1986).

Intrapsyiske skript kan forstås som seksuelt selvilde, og omhandler individers opplevelser av egen seksualitet knyttet til det indre liv (Pedersen, 2005, s.48). Intrapsyiske skript handler om, tanker, fantasier og ønsker, og vil påvirke hvordan man opptrer i møte med andre. Det omhandler dermed individets motivasjon for å delta i en samhandling, og enkeltaktører bruker sitt intrapsyiske skript for å fremforhandle løsninger mellom egne lyster og begjær og den konkrete situasjonen man er en del av. Enkeltmennesker kan oppleve å måtte navigere mellom eget intrapsyiske skript og helt eller delvis motstridene normative interpersonlige eller kulturelle skript. Dette kan medføre følelse av skam rundt egen seksualitet (Månsson, 2012, s.35). Hvis du ikke finner kulturelle scenarier som speiler eller representerer dine fantasier og ønsker, og dermed ikke har begreper for hva disse følelsene betyr eller etablerte skript å innrette deg etter, vil det kunne medføre tvil om egen seksualitet (Gagnon & Simon, 2005, s.100).

2.2.1 Utvikling av seksuelle skript

I barndommen starter utviklingen av seksuelle skript, og det fortsetter gjennom hele livet. Tidlig læres ulike ikke-seksuelle verdier som flettes inn i individets forståelse av egen seksualitet og intrapsyiske skript. Verdiene som læres bort reflekterer gjerne normene i det kulturelle skriptet. Voksnes reaksjoner på barns atferd vil kunne påvirke barns utvikling av seksuelle skript, for eksempel kan voksnes negative reaksjoner på det Gagnon & Simon kaller «sex-lek», hvor barn utforsker egen og andres kropp, ha konsekvenser for barnets skript, eksempelvis skam (Gagnon & Simon, 2005, s.24). Et annet eksempel er hvordan negativ respons på atferd som foreldre anser som normbrytende, eksempelvis at en gutt vil gå med kjole eller en jente har en jentekjæreste i barnehagen, vil kunne påvirke utviklingen av barnets seksuelle skript. Barnets skript videreutvikles gjennom ungdomstiden. I puberteten gjennomgår man større mentale og fysiske endringer, og mange opplever å få seksuelle lyster og ønsker. I denne fasen begynner gjerne samfunnet å anerkjenne dem som seksuelle aktører, og mange starter å tilegne seg erfaringer og har interpersonlige møter som bidrar til å forme deres seksuelle skript. Gagnon og Simon

(2005) poengterer at i voksenlivet er seksuelle skript etablert og internalisert, men de kan fortsatt endres gjennom nye erfaringer og lærdom.

Kulturelle skript er ikke statiske, og de kan utfordres og endres over tid. De kan blant annet påvirkes og formes av ulike aktører som representerer seksuelle skript på ulike måter. Helseesykepleiere, politikere, aktivister, lærere eller den enkelte seksuelle aktør, kan gjennom sin representasjon av seksuelle skript, gradvis bidra til å fremforhandle nye eller endrede skript, og de kan også bidra til å reprodusere de eksisterende skriptene. Kulturelle skript kan ikke alene skipte situasjoner, for i alt sosialt samspill mellom mennesker forekommer improviserte og uforutsette handlinger (Månsson, 2012, s.35), og disse handlingene kan også over tid endre samfunnets definisjoner av seksualitet. Det kan også oppstå bristende sammenheng mellom det abstrakte kulturelle scenarioet og den virkelige eller konkrete samspillsituasjonen, for eksempel ved opplevelser av at atferd eller ønsker anses å være normbrytende.

2.3 Minoritetsstress og internalisert homofobi

Teorien om minoritetsstress søker å forklare den forhøyede sykdomsbyrden blant ulike minoriteter som følge av diskriminering og stigma (Meyer, 2003). Teorien anvendes i denne studien for å belyse hvorfor skeiv ungdom opplever økt forekomst av psykiske uhelse sammenlignet med ikke-skeiv ungdom. Minoritetsstress handler om at fordommer og diskriminering kan skape risikofylte og stressende sosiale miljøer for personer som tilhører en eller flere minoritetskategorier. For å oppleve minoritetsstress behøver ikke en person selv å ha opplevd å bli utsatt for trakassering, det holder at man er kjent med at gruppen man tilhører er utsatt for det. Dette er en ekstra belastning minoriteter opplever, ikke bare gjennom hatkriminalitet, men også gjennom små bemerkninger og kommentarer, og den generelle følelsen av å være utenfor. Minoritetsstresset kan øke om man har flere minoritetsidentiteter (Meyer, 2003). Innenfor denne teorien blir internalisert homofobi forstått som internalisering av samfunnets negative holdninger om ens egen seksuelle minoritetsgruppe. Dette kan resultere i svekket selvfølelse, og internalisert homofobi kan være en av faktorene som forklarer den økte forekomsten av psykiske uhelse blant skeive (Jessen, 2023).

3.0 Metode og metodologiske overveielser

Studien har et kvalitativt design, og kvalitativ metode er valgt fordi studiens formål er å få innsikt i og belyse skeiv ungdoms opplevelser, noe kvalitativ metode er spesielt egnet for å undersøke (Brinkmann & Kvale, 2015 s.20; Thagaard, 2013, s.12).

Dataene i denne studien er samlet inn ved bruk av semistrukturerte dybdeintervjuer. Dybdeintervjuer egner seg godt for denne studien fordi det gir deltagerne mulighet til å uttrykke seg i dybden om opplevelser og erfaringer. Jeg valgte å gjennomføre individuelle intervjuer med deltagerne da dette ofte er hensiktsmessig når temaet er personlig, noe seksualitet og seksuell helse kan være (Malterud, 2017, s.137).

Den neste delen beskriver kort forskningsprosjektet *Seksualkultur i ungdomstiden* til NOVA som denne studien er en del av. Deretter følger en beskrivelse av de ulike stegene jeg har gjennomført for å samle inn data, inkludert, utvalg, rekrutteringsprosess, intervjuguide, informert samtykke, gjennomføring av intervjuene og transkribering. Deretter beskriver jeg kort hvordan transkriberte intervjuer ble brukt som datagrunnlag. Videre følger en del om studiens analytiske fremgangsmåte og deretter en diskusjon om refleksivitet. Neste del er en diskusjon av kvaliteten på dataen som inkluderer refleksjoner rundt studiens reliabilitet og validitet. Etske refleksjoner vil bli trukket frem fortløpende i tilknytning til de ulike trinnene i forskningsprosessen, og avslutningsvis følger en oppsummering av etiske betraktninger.

3.1 Kort om forskningsprosjektet «Seksualkultur i ungdomstiden»

Denne masteroppgaven er en del av forskningsprosjektet: *Seksualkultur i ungdomstiden* ved NOVA. Forskningsprosjektet er designet for å frembringe helhetlig kunnskap om unges seksuelle helse og seksuelle risiko i dagens seksualkultur. Prosjektet fokuserer på ungdommenes stemmer, fortolkninger og erfaringer og ser på dette i sammenheng med ulike sider av dagens sosiale kontekst. Prosjektet hadde i 2022 gjennomført 100 semistrukturerte individuelle intervjuer med ungdom.

3.2 Innsamling av data

Datagrunnlaget for denne masteroppgaven er ti semistrukturerte dybdeintervjuer. Jeg gjennomførte tre intervjuer selv, og syv av intervjuene ble gjennomført av andre forskere på forskningsprosjektet ved NOVA. Jeg vil i hovedsak fokusere på egen

innsamling av data, men jeg vil også beskrive hvordan jeg fikk tilgang og brukte data fra NOVAs forskningsprosjekt.

3.2.1 Utvalg

Forskningsprosjektet pågikk før jeg startet arbeidet med min masteroppgave, og forskerne i prosjektet hadde allerede startet å gjennomføre intervjuer.

Utvalgskriteriene deres var at studiedeltagerne måtte være mellom 17 og 19 år og være elev på videregående skole.

I tillegg til disse utvalgskriteriene, utarbeidet jeg et kriterium om at de indentifisere seg som skeive. Dette kan kategoriseres som et strategisk utvalg (Malterud, 2017, s.58). Det var gjennomført flere intervjuer i regi av forskningsprosjektet som passet med mine utvalgskriterier, og jeg fikk tilgang til utdrag fra 7 intervjuer med ungdom som indentifiserte seg som skeive. Det er et spenn i utvalget hva gjelder alder, kjønnsidentitet, seksuell orientering, bosted, skole, sosioøkonomisk bakgrunn og om foreldrene deres er norskfødte eller innvandret. De som deltok i studien, blir i oppgaven omtalt som ungdommene, deltagerne eller ved bruk av fiktive navn.

Under er en tabell med oversikt over studiens deltagere med informasjon om alder, kjønnsidentitet, seksuell legning og seksuell praksis (se vedlegg 1):

18 år	Cis – mann Homofil, polyamorøs Sex med menn
17 år	Kjønnsflytende Skeiv Sex med menn
19 år	Cis-mann Homofil Sex med menn
18 år	Cis-kvinne Bifil Sex med kvinner og menn
18 år	Cis- kvinne Ikke-heterofil Sex med menn
18 år	Cis- kvinne Heterofil, men åpen Sex med menn
17 år	Cis- kvinne Lesbisk Sex med kvinner
18 år	Cis- Kvinne Skeiv Sex med kvinner og menn
17 år	Trans-mann Skeiv
17 år	Ikke binær Skeiv Flytende

Tabell 1: Deltageroversikt

3.2.2 Rekruttering

Jeg har ikke fullstendig oversikt over rekrutteringsprosessen som ble gjort av forskere ved NOVA for de 7 intervjuutdragene jeg har fått bruke som datagrunnlag i denne oppgaven. Jeg vil derfor fokusere på å beskrive rekrutteringsprosessen for de tre intervjuene jeg selv gjennomførte. Våren 2022 forsøkte jeg å rekruttere ungdom selv ved å kontakte videregående skoler, helsesykepleiere i skolehelsetjenester, samt brukerorganisasjonen *Skeiv Ungdom*. Dette ble gjort på e-post, telefon og gjennom sosiale medier. Jeg oppfordret de jeg kontaktet om å legge ut skriftlige oppslag, som jeg selv hadde skrevet, på elevenes digitale læringsplattform. Det viste

seg å være vanskelig å nå ut til mulige deltagere på denne måten, og jeg fikk ikke rekruttert noen ungdommer. Jeg måtte derfor tenke nytt og fikk hjelp av prosjektansvarlig for forskningsprosjektet ved NOVA til rekrutteringen.

Prosjektansvarlig hadde rekruttert en ungdom som hjalp til med å rekruttere flere til prosjektet, i tråd med snøballmetoden (Thagaard, 2013, s.61). Jeg gjennomførte et intervju med ungdommen som hjalp med rekruttering, og fikk videre rekruttert to ungdommer via henne. Til sammen fikk jeg kontakt med tre ungdommer som jeg intervjuet høsten 2022. Ungdommer som deltok i studien, mottok 300 kr. i kompensasjon for tidsbruken.

3.2.3 Intervjuguide

Jeg benyttet meg av en semistrukturert intervjuguide som ga anledning til både forhåndsformulerte tema og spørsmål, samt mulighet til å stille nye spørsmål og oppfølgings- og utdypningsspørsmål underveis. Dette kan bidra til å gi deltakerne større mulighet til å fortelle om sine historier og gir rom for å gå i dybden på temaet (Malterud, 2021). Jeg brukte en semistrukturert intervjuguide som er utarbeidet av forskerne som er en del av forskningsprosjektet på NOVA. Etter avtale med NOVA har jeg ikke anledning til å legge ved intervjuguiden som vedlegg. Intervjuguiden som ble brukt dekket et spekter av tema, og for denne oppgavens problemstilling var det særlig spørsmål knyttet til temaene «skole/miljø/sosial status», «kjæreste/legning» og «sex: erfaringer/forestillinger/seksuelle praksiser/porno» som var relevante og ligger til grunn for analysen.

Intervjuguiden bidro til at intervjuene i forskningsprosjektet var innoen flere av de samme forhåndsdefinerte temaene og spørsmålene, samtidig som ingen av intervjuene ble like da de tilpasses underveis. Dette viser også en av styrkene ved å bruke semistrukturerte intervjuer da det legger til rette for spontanitet og tilpasning i møte med de som intervjues (Thagaard, 2013, s.97). Jeg erfarte at det er viktig å være godt forberedt før gjennomføring av intervju, da det at jeg var godt kjent med intervjuguiden gjorde at jeg kunne bevege meg mellom ulike spørsmål ut i fra utviklingen i samtalen. Da jeg skulle gjennomføre intervjuer, var jeg usikker på om alle temaene i intervjuguiden, eksempelvis rus og festing kom til å være relevante, men jeg brukte likevel hele intervjuguiden da intervjuene jeg gjennomførte skulle

inngå som datagrunnlag for NOVAs forskningsprosjekt, og en del av avtalen var nettopp dette. Samtidig var jeg åpen for at de kunne være relevant likevel. Eksempelvis kom ungdom inn på temaer som seksualitet i forbindelse med spørsmål om festing, dette er et tema jeg muligens ikke ville inkludert hvis jeg utformet intervjuguiden selv. Jeg vurderte at det ikke var behov for å legge til nye forhåndsdefinerte temaer, da intervjuguiden i stor grad var dekkende for formålet med min studie.

3.2.4. Informert samtykke

Studien er etisk evaluert av SIKT (tidligere NSD). Prosjektnavn hos SIKT er *Seksuell helse, rus og risiko*, og referansenummer er 200363. NOVA sendte inn søknaden, og SIKT har vurdert at behandlingen av personopplysninger i prosjektet er i samsvar med personvernregelverket. Søknaden og godkjennelsen omfatter også dette masterprosjektet, og studien etterfølger personvernregler for studier som samler inn og behandler data om mennesker. I tråd med forskningsetiske retningslinjer har alle deltagerne fått informasjon om studien, denne informasjonen forklarer blant annet formålet med studien, hva det innebærer å delta, at det er frivillig å delta, at det er mulig å trekke seg fra studien til enhver tid uten at det vil ha noen konsekvenser, hvordan anonymitet sikres og data lagres og slettes (Fangen, 2022) Samtykke ble samlet inn muntlig via lydopptaker i starten av intervjuene for å unngå å samle inn personopplysninger og sikre deltagernes anonymitet. Dette var spesielt sentralt i dette forskningsprosjektet, da det samler inn data om sensitive tema.

3.2.5 Gjennomføring av intervjuer

De tre dybdeintervjuene jeg selv gjennomførte varte i henholdsvis 1 time og 56 minutter, 1 time og 50 minutter og 1 time og 19 minutter. Det ble brukt lydopptager for å ta opp intervjuene og opptakene ble transkribert ord for ord i etterkant ved bruk av et transkriberingsprogram. Informantene bestemte selv hvor de ønsket å bli intervjuet, og alle intervjuene ble gjennomført på skolen de var elev ved. At intervjuene foregikk på et selvvalgt og kjent sted kan bidra til å skape et rom de føler seg komfortable og trygge i (Thagaard, 2013, s.109). Jeg erfarte at selv om jeg brukte samme intervjuguide i hvert intervju utviklet intervjuene seg svært ulikt ut ifra hva ungdommene svarte, men også på bakgrunn av dynamikken i intervjusituasjonen. Noen av informantene var svært åpne og snakket mye, andre

svarte mer kortere spørsmålene som ble stilt. Jeg opplevde at min erfaring og kompetanse med kommunikasjon fra yrket som sykepleier og helsesykepleier var svært nyttig i intervjusettingen, da jeg er vant med å møte og snakke med ulike mennesker om sensitive tema og skape tillitsskapende rom. Samtidig var jeg opptatt av å være bevisst at jeg i intervjuet var der i rollen som forsker/intervjuer og ikke som helsepersonell, og det er ikke alt som er overførbart, og jeg måtte derfor tilegne kunnskap om hvordan gjennomføre forskningsintervjuer (Malterud, 2017, s.135). Jeg kommer tilbake til refleksjoner rundt dette under temaet refleksivitet.

3.2.6 Feltnotater

Jeg skrev utfyllende feltnotater i etterkant av intervjuene, som ga meg anledning til å skrive ned umiddelbare refleksjoner. Dette inkluderte aspekter ved intervjueropplevelsen som ikke blir fanget opp på lydopptak, som for eksempel stemning og atmosfære (Malterud, 2017, s.73). Jeg skrev også ned mulige koder, og mulige koblinger mellom empiri og teori eller eksisterende forskning i feltnotatene, og de har derfor vært en sentral del av analyseprosessen.

Forskerne ved NOVA skrev også feltnotater i etterkant av sine intervjuer, som jeg fikk tilgang til. Feltnotatene ga meg viktig kontekst og innsikt i forskernes oppfatning av ungdommene og intervjuene utover det som ble fanget opp i transkriberingene. Feltnotatene jeg skrev inngikk sammen med transkriberingene av intervjuene jeg hadde gjennomført da de ble oversendt NOVA.

3.2.7 Transkriberte intervjuer som datagrunnlag

I etterkant av at jeg hadde gjennomført egne intervjuer, fikk jeg tilgang til utdrag fra syv intervjuer gjort av andre forskere i prosjektet og feltnotater til hvert av intervjuene. Forskningsleder valgte ut relevante intervjuer, og ga meg tilgang til aktuelle utdrag fra intervjuene, på bakgrunn av temaet og problemstillingene i min masteroppgave. Jeg hadde flere samtaler med forskningsleder underveis, for å sikre at hun hadde nok informasjon til å gjøre dette utvalget. Jeg fikk tilgang til store deler av intervjuene, da store deler av disse ble ansett for å kunne være relevant. Videre gjorde jeg utvalg gjennom analyser for å trekke ut data som var spesielt relevant for å belyse mine problemstillinger. Flere anbefaler å transkribere noen, om ikke alle, intervjuene selv slik at man i enda større grad kommer tett på dataen (Kvale & Brinkmann, 2015,

s.207), og jeg opplevde at det var svært nyttig at jeg hadde gjennomført egne intervjuer før jeg fikk tilgang og startet å analysere de ferdig transkriberte intervjuutdragene. Dette vil jeg beskrive nærmere i påfølgende underkapittel om analytisk fremgangsmåte.

3.3 Analytisk fremgangsmåte

Analysen bygger på hermeneutiske fortolkningsprinsipper. Hermeneutikk forstås som læren om fortolkning hvor formålet er å oppnå gyldig og allmenn forståelse av teksten (her: intervjuet) og hvor forskeren orienterer seg i en kontinuerlig dialektikk mellom selvfortolkning og fortolkning av andre. Selve analysen kan forstås som en dialog mellom forskerens og deltagerens forståelse og fortolkning (Kvale & Brinkmann, 2015, s.237). Studien tar utgangspunkt i teorien seksuelle skript, og analysen er delvis teoriinformert (Kvale & Brinkmann, 2015, s.256). Samtidig har jeg i analysen forsøkt å bevege meg frem og tilbake mellom teori og empiri for å la disse informere hverandre, for å unngå at analysen blir for styrt av det teoretiske rammeverket (Malterud, 2017, s.88).

Som utgangspunkt for analysen har jeg brukt Braun og Clarkes (2006) seks steg for tematisk analyse. Det første steget innebærer å gjøre seg kjent med datamaterialet. For intervjuene jeg selv gjennomførte startet denne fasen allerede da dataene ble transkribert. For intervjuene jeg fikk tilgang til fra NOVA, startet fasen da jeg leste gjennom transkripsjonene. Transkripsjonene ble lest flere runder, og jeg tok notater og markerte i teksten underveis. I gjennomlesning lette jeg etter mening og mønster. Det andre steget er å opprette koder. Koding handler om å identifisere et aspekt ved data som fremstår interessant å analysere, og ble gjort for alle intervjuene. Kodene ble utarbeidet ved å liste opp ideer og tanker om temaene jeg så i materialet. Etter flere runder, endte jeg opp med ni koder: skeivt syn på sex, kunnskap om sex, familie, skolen og lærere, møter med jevnaldrende, det skeive miljøet, flytende seksualitet, å identifisere seg som skeiv, eksotifisering av skeive.

Det tredje steget handler om å lete etter tema kodene kan sorteres innunder. I dette steget jobbet jeg også med å se etter hvordan temaene hang sammen, og hvilke temaer som var overordna og hvilke som var underordna. Da disse stegene var gjennomført satt jeg igjen med et forslag til overordnet temaer og undertema med koda tekstutdrag under hvert av temaene (se eksempel i vedlegg 2). Det fjerde

steget var å gå kritisk gjennom temaene og innebar å vurdere listen, ved å stille spørsmål som: «Passer plasserte tekstutdrag med temaet?» og «Speiler de helheten i datamaterialet?» I denne fasen diskuterte jeg også temaene med veiledere og endte med en liste over tema som jeg vurderte ga et godt bilde av helheten i datamaterialet. Det femte steget innebærer å definere temaene, ved å finne presise navn og identifisere hva som er fortellingene for akkurat dette temaet, og hvordan det stemmer overens med den overordnende fortellingen som presenteres på bakgrunn av datamaterialet. Det siste trinnet innebærer å skrive resultatdelen, og temanavn ble endelig spikret på dette tidspunktet. Denne følger i oppgavens kapittel 5. I resultatdelen presenteres hovedtemaene med undertemaer, og sitater er brukt for å illustrere temaene. På denne måten har jeg forsøkt å presentere en analytisk historie som belyser oppgavens problemstillinger.

3.4 Refleksivitet

Refleksivitet rundt egen rolle er viktig da forskere i kvalitative studier ikke kan være isolert fra forskningsprosessen, og studiedeltagere kan bli påvirket av faktorer som forskerens yrke, seksualitet, kjønn og erfaring. I tillegg vil dette kunne påvirke hvordan forskerne utformer og gjennomfører studien (Thagaard, 2013, s.88). Det handler også om posisjonalitet i forhold til det som studeres, det er blant annet relevant hvilke forkunnskaper og antagelser forskeren har om det som studeres. På den ene siden kan forkunnskaper bidra til at man stiller mer relevante spørsmål i intervjusetting, men på den andre siden kan fordommer, eller antagelser om hvordan noe er, gjøre at man stiller spørsmål som ikke oppleves som relevante av informantene eller at forforståelsen overdøver budskapet fra det empiriske materialet (Malterud, 2017, s.45). Det vil aldri være mulig å frigjøre seg fra forkunnskaper, men det er viktig å reflektere og være bevisst rundt dette som forsker.

Malterud (2017, s.135) peker på viktigheten av at helsepersonell som utfører kvalitative intervjuer bør være bevisst hvordan deres profesjonsbakgrunn kan innvirke på intervjusituasjonen. I mitt tilfelle kan min bakgrunn som helsesykepleier påvirke hva informantene sier og hva de forventer, og hvordan jeg spør og hører samtalen. Jeg har valgt å ikke informere om at jeg er helsesykepleier i et forsøk på å skille rollen som intervjuer fra rollen som helsesykepleier. Som helsesykepleier er jeg vant med å snakke med barn og unge og innta en hjelpende rolle i samtalen. Av

erfaring får jeg ofte en fortrolig rolle i kraft av taushetsplikten og hjelpeplikten. Det har vært viktig for meg å skille disse rollene slik at informantene ikke skal oppleve eller forvente at jeg inntar en hjelperrolle overfor dem. Jeg opplevde at det var lettere for meg å høre om historier og erfaringer, og eventuelle negative livshendelser, uten å måtte ta stilling til det som helsesykepleier. Dette vil ikke si at jeg frigjorde meg fullstendig fra helsesykepleierollen og fagkunnskapen som ligger bak, da det er en del av min forkunnskap, men jeg søkte å være bevisst og refleksivt rundt dette og sikret å tilegne kunnskap om hvordan man bør gjennomføre et kvalitativt forskningsintervju (Malterud, 2017, s.135).

Et realistisk syn på verdien av egen data er en viktig forutsetning for å komme frem til konklusjoner som kan bidra til å belyse oppgavens problemstilling. Dermed er det viktig å være bevisst datamaterialets begrensninger og muligheter, noe som krever refleksivitet gjennom hele forskningsprosessen (Malterud, 2017, s.224-225). I neste del vil jeg gå nærmere inn på dette blant annet ved å diskutere studiens validitet og reliabilitet.

3.5 Overførbarhet, validitet og reliabilitet.

Da dette er en kvalitativ studie med ti informanter er ikke utvalget representativt. Studien gir ikke grunnlag for generaliseringer, og resultatene er ikke overførbare til større populasjoner. Likevel bør kvalitative studier vurdere om det er andre aspekter ved studien som kan være overførbare (Malterud, 2017, s.66). Denne studien har identifisert konseptet skeive skript som innebærer et fokus på seksuelle skript som bryter med de dominerende skriptene i samfunnet, potensielt kan dette perspektivet overføres til studier på andre minoriteter. Videre bidrar studien til dybdeforståelse om skeive ungdommers opplevelser, som ikke like godt fanges opp av kvantitative studier, eksempelvis ung-data undersøkelser. Ungdata-undersøkelsene finner at skeiv ungdom har dårligere psykisk helse, enn heterofile ungdom (Bakken, 2023), og denne studien bidrar til å belyse skeive ungdommers opplevelser som kan indikere hvorfor dette er tilfellet.

Validitet omhandler gyldighet og om den valgte metoden egner seg for å studere temaet man undersøker, og om tolkningene av dataen ansees å være gyldige i forhold til virkeligheten som har blitt studert (Malterud, 2017, s.192). Denne studien anvender kvalitative dybdeintervjuer, som jeg vurderer å være særlig egnet for å

belyse oppgavens problemstilling som tar for seg ungdommers opplevelser og erfaringer. Flere av studiens resultater samsvarer også med tidligere forskning som kan indikere at resultatene er gyldige i forhold til virkeligheten som har blitt studert. Et viktig prinsipp for å sikre validitet er gjennomsiktighet. Det vil si og gi leseren innsikt i hvordan studien er utført og har kommet frem til resultatene og fortolkningene, samt tydeliggjøre grunnlaget for konklusjonene (Malterud, 2017, s.194). Dette har jeg gjort i oppgaven ved å beskrive utførlig alle stegene forskningsprosessen samt hvordan analyseprosessen har foregått. I tillegg har jeg brukt sitater fra intervjuene for å synliggjøre hva som ble sagt og hva som er min fortolkning av dette, og dermed hvordan jeg har kommet frem til oppgavens konklusjoner.

Begrepet reliabilitet er tradisjonelt brukt til å vurdere kvaliteten på kvantitative studier, og enkelte argumenterer for at begrepet kan være generaliserende og hindre kreativ og frigjørende kvalitativ forskning (Kvale & Brinkmann, 2015, s.275). Reliabilitet i forbindelse med kvalitative intervjuer kan knyttes til hvorvidt personen som ble intervjuet hadde endret svaret sitt dersom en annen forsker hadde stilt de samme spørsmålene (Kvale & Brinkmann, 2015, s.275). Dette er utfordrende å vurdere da det ikke er mulig at forskeren oppfattes som uavhengig i studier der mennesker forholder seg til hverandre, men en måte å søke å sikre dette på er å benytte seg av anerkjente intervjuteknikker og å være bevisst på ordbruk. Reliabilitet i kvalitativ metode handler blant annet om forskningen gir inntrykk av å være utført på en pålitelig og troverdig måte. For å sikre dette er det viktig at forskeren redegjør detaljert for valgene som er gjort i studien og for utviklingen av data. Det innebærer blant annet å vise en tydelig og reflektert gjennomgang av forskningsprosessen noe jeg har gjort i dette kapittelet (Thagaard, 2013, s.202).

3.6 Oppsummering av etiske betraktninger

Som denne metodegjennomgangen har vist, er etiske overveielser sentralt for alle deler av forskningsprosessen. Allerede ved valg av tema og formulering av problemstillinger dukker etiske spørsmål opp (Thagaard, 2013, s.230), for eksempel når man velger å studere skeive ungdommer. Å studere skeive ungdommer kan på den ene siden være en måte å gi en stemme til denne gruppen, og bidra til mer kunnskap om deres egne perspektiver og synspunkter. På den andre siden kan det å studere en minoritet potensielt bidra til å forsterke et syn på «oss» og «dem», og

forsterke et mulig utenforskap. Det er også viktig i studier av minoriteter å være bevisst på å ikke eksotifisere gruppen som studeres. Temaer som seksualitet, kjønn og seksuell helse, kan vurderes å være ekstra sensitive temaer, og det er viktig at man som forsker alltid søker å sikre at ungdommene opplever seg ivaretatt og ikke opplever ulemper ved å delta i studien (Malterud, 2017, s.211). Imidlertid vil ikke dette alltid være mulig å oppnå. Personlige spørsmål og samtaler knyttet til sensitive tema, inkludert livshistorier og grenseoverskridende atferd, kan både oppleves positivt for deltagerne, men også negativt. Jeg opplyste derfor om tilbud om samtale/hjelpetelefoner etter intervjuet ved behov. Prinsippet om anonymitet er svært viktig i denne sammenhengen, og jeg har sørget for å sikre ungdommenes anonymitet på flere måter. Lydopptakene fra intervjuene har blitt slettet og transkripsjonene er anonymiserte. Ungdommene har blitt gitt fiktive navn, og disse har ikke blitt koblet til andre personidentifiserende karakteristika som alder og seksuell legning. Videre har jeg søkt å ikke knytte lengre deler fra samtaler direkte til omfattende presentasjoner av deltagerens liv. Det kan imidlertid være vanskelig å hindre at deltagerne kjenner seg selv igjen i teksten som publiseres. Dataene har blitt håndtert og lagret i henhold til kravene som stilles av SIKT og retningslinjene til de nasjonale forskningsetiske komiteene (Fangen, 2022). Det at jeg valgte å ikke si at jeg er helsepersonell, har også etiske årsaker, da det er viktig at deltagerne ikke forveksler intervjuet med en klinisk/terapeutisk samtale (Malterud, 2017, s.214).

Analyser av fortellinger tar utgangspunkt i deltagerens forståelse av egen situasjon, men tolkningen og presentasjonen av resultatene representerer forskerens fortolkning av deltagerens forståelse (Kvale & Brinkmann, 2015, s.237). Det er etiske dilemmaer knyttet til denne situasjonen, og det er viktig at forskeren er oppmerksom på hun kan beskytte deltagerens integritet i analyser av data. Deltagerne kan oppleve forskerens perspektiv som problematisk når dette perspektivet avviker fra den forståelsen deltageren har av sin situasjon, og kan oppleve forskerens autoritet over tolkningen som et tillitsbrudd. Det samtykket informantene har gitt til å delta i studien omfatter ikke forskerens tolkninger, og det ville heller ikke vært mulig å gjøre rede for før studien har startet. En mulig måte å håndtere dette på er å oppfordre deltagerne om å samarbeide om tolkningen, men det er også flere utfordringer knytta til dette, blant annet fordi det kan undergrave forskerens faglige fortolkninger (Thagaard, 2013. s.193). Jeg har valgt å ikke samarbeide med ungdommene om

tolkningene. I min oppgave har jeg i stedet søkt å tydeliggjøre studiens faglige ståsted for at leseren av teksten kan forstå grunnlaget for fortolkningene som gjøres.

4.0 Resultater

Gjennom analysen har jeg kategorisert resultatene i tre hovedtemaer: «Forståelse og kunnskap om skeiv sex», «Sosial støtte: hvordan skeiv ungdom opplever å bli møtt» og «Fremforhandling av skeive skript». De skeive ungdommene som ble intervjuet hadde refleksjoner og tanker om egen seksualitet og kjønnsidentitet som har bidratt til rik data. Under presenteres en tabell med oversikt over hovedtemaene og underkoder, deretter følger en beskrivelse av temaene og kodene med bruk av sitater fra intervjuene.

Forståelse og kunnskap om skeiv sex	Skeivt syn på sex
	Kunnskap om sex
Sosial støtte: hvordan skeiv ungdom opplever å bli møtt	Familien
	Skolen og lærere
	Møter med jevnaldrende
	Det skeive miljøet
Fremforhandling av skeive skript	Flytende seksualitet
	Å identifisere seg som skeiv
	Eksotifisering av skeive

Tabell 2: Hovedtema med koder

4.1 Forståelse og kunnskap om skeiv sex

Dette temaet tar for seg hvordan de skeive ungdommene opplever og forstår sin hverdag og erfaringer knyttet til seksualitet i et cis-heteronormativt samfunn. Underkodene «skeiv sex er mer enn det normative» og «kunnskap om sex» beskriver hvordan de opplever å bli møtt av storsamfunnet hvorvidt skeive ungdommer erfarer at det er forskjeller på forventningene til skeive ungdommer og

heterofile ungdommer og hvordan de tilegner seg kunnskap om skeiv sex og seksualitet.

4.1.1 Skeivt syn på sex

Flere av ungdommene vektlegger at hva som er sex er opp til hvert enkelt individ, eller alle parter, og at dersom man selv identifiserer handlingen eller situasjonen som seksuell eller som sex, så er det sex. Robin trekker frem at en definisjon av sex kan være noe som føles godt og trenger ikke foregå på en bestemt måte: «At det er en eller annen nytelse i det kanskje, at det liksom, det må ikke være noe penetrering eller noe sånt som er med på det». Flere av ungdommene vektlegger at for at det skal defineres som sex, eller et samleie, behøver det ikke innebære penetrering. En av ungdommene trekker frem som et eksempel at to jenter kan også ha sex, og derfor behøver ikke samleie innebære at penis penetrerer vagina.

Flere beskrev at samtykke er viktig for at noe seksuelt skal kunne utspille seg, at det er et viktig prinsipp for sex. Lucy forklarer det slik: «hvis jeg ville ha sex og hun ikke ville ha sex, så hadde jo ikke jeg lyst til å faktisk ha sex». Hun vektlegger også at samtykke er noe som må gis hver gang man skal ha sex selv om noen man tidligere har gitt uttrykk for at man ønsker å ha sex. Dimas forteller at han tenker at unge i dag lettere er i stand til å gi beskjed om man ikke ønsker sex:

Du kan si, nei jeg orker ikke, det har jeg gjort veldig ofte. Jeg vet at veldig mange kjenner seg igjen at de faktisk bare kan si nei, og så ferdig med saken. Så det er veldig mye mer åpent om det nå, i denne generasjonen.

Marius forteller også at det er viktig å snakke sammen og at han og kjæresten alltid er enige når de skal ha sex: «Altså når man har sex så er det sånn at vi liksom snakker med hverandre om hva vi vil gjøre (...) det er ikke noe ufrivillig. Begge har lyst». Amar vektlegger også viktigheten av kommunikasjon for å være sikker på at man har samtykke fra den man skal ha sex med: «hvis den andre personen har sagt «jeg har ikke helt lyst til å ha sex, jeg vil vente med det», så har man ikke consent. Man må vente til de sier «jeg er klar for å ha sex»».

4.1.2 Kunnskap om sex

Resultatene viser at ungdommene erfarte at undervisningen om sex og seksualitet på skolen hadde vært mangelfull, spesielt når det gjaldt kjønns- og seksualitetsmangfold. Til tross for dette fremsto ungdommene som kunnskapsrike når det gjelder sex og seksuell helse. Flere oppga at de brukte både venner, sosiale medier og porno som informasjonskilder for å tilegne seg kunnskaper, og flere av ungdommene hadde kunnskap om sex og seksuell helse uavhengig av om de var seksuelt aktive. Flere av ungdommene hadde eksempler på at seksualitetsundervisningen de har hatt i liten grad inkluderte et skeivt perspektiv. I tillegg beskrives også at det lille de hadde om skeiv sex hadde et negativt fokus, og at det ikke handlet om positiv seksualitet og nytelse. Marlon forteller at han synes ikke skolen er god nok på å tilpasse seksualundervisningen og inkludere hvordan praktisere sikker skeiv sex, men at fokuset ligger på heterofil sex:

Og så synes jeg ikke vi lærer nok om skeiv sex på skolen. Ja, eller mer sånn. Vi lærer om beskyttelse, ja, bruk kondom. Men ikke, ikke så mye sånn hvis det er to stykker som ble gitt kjønn jente ved fødsel som skal ha sex. Hvordan bruker man kondom da? (...) Men det var jo, cis-mann cis-kvinne og sånt. Det er det som er mest vanlig, så det er det vi lærer mest om. Men, jeg tenker det går litt på bekostning av skeiv undervisning.

Dimas forteller at han ikke har lært om skeiv sex på skolen, men at mange snakket om heterofil sex. I tillegg opplevde han at heterofile medelever synes skeiv sex var «ekkelig» og at de ikke ønsket å høre om det:

Vi lærer ikke om gay eller lesbisk sex på skolen. Men jeg merket at egentlig snakket folk om sex, også heterofile folk snakket om sex, og så var det noen gays der som begynte å snakke om gay sex. Så var guttene fra den heterofile gjengen «æsj, jeg vil ikke høre». Men det er litt sånn... hvorfor skal vi da høre om hva som går opp i tissen til en jente liksom, og hvordan det fungerer? Å høre om noe annet ekkelig?

Marlon legger også til at han opplevde at pubertetsundervisningen på ungdomsskolen var grei, men han er kritisk til at de ble delt inn i grupper etter kjønn

fordi det begrenser elevenes mulighet til å lære om hvordan pubertetsutviklingen er blant de ulike biologiske kjønnene:

Jeg synes egentlig det er ganske tåpelig at grupper under pubertetsundervisnings på barneskolen og ungdomsskolen blir delt opp etter kjønn. Fordi, hvorfor skal gutter lære om kondomer mens jenter skal lære om mensene? Og hvorfor skal ikke bare alle lære om alt? Jeg føler det ville skapt mye mer forståelse på tvers av kjønn også.

Kornelia forteller at hun tror at man også kan lære seg om sex ved å praktisere, men at det kan være ulikt for ulike kjønn:

Jeg føler at det er vanskelig å ha sex med gutter som gutt, for det er, hvis man faktisk skal ha analsex, så er det litt mer sånn ting du burde vite om. Men man vet jo, man kjenner sin egen kropp som jente, da vet man kanskje hva den andre jenta liker. Det skjedde jo ganske tidlig også at jeg hadde sex med en jente. Da var det litt sånn, vi var jo venninner, så vi hadde jo snakket om sex og sånt før, jeg visste jo...jeg visste at hvis jeg tok på henne på den og den måten så var det fint liksom. Så jeg følte ikke at det var så vanskelig sånn sett.

En av de andre ungdommene forteller at hun har brukt ulike kilder for å lære seg om sex: «jeg husker at det var en NRK-serie som snakket om sex og litt sånne ting. Og, men det var nok mest porno hvor det var sånn dette er sånn det faktisk fungerer.» Flere peker på porno som en mye brukt kilde for å lære om sex: «Noen har kanskje ikke hatt sex før og skal ha sex for første gang og vet ikke helt hvordan det er og tror at porno er hvordan man gjør det». En annen ungdom forteller at han har et nyansert forhold til pornokonsum, og synes det er nyttig. Noen av ungdommene peker på at de kan merke det på andre de har sex med dersom de har sett en del på porno, en av de sier:

Man merker det med en gang. De snakker mye om, og kan mye om sex, men de har ikke gjort det selv. Når de skal gjøre det mest første gang, så vet de ikke hvordan de skal forberede seg selv, og de vet ikke hvordan de skal gjøre noe som helst, da har de bare sett på porno.

Flere ungdommer trekker også frem at porno kan påvirke bruk av prevensjonsmiddel og sikker sex: «Det som kjennetegner det, å ha sex uten kondom er noe mange tenker fordi de gjør det i porno, men man må alltid bruke kondom». En av ungdommene forteller at i hans vennegjeng snakkes det om at gutter ofte lærer fra porno og tar til seg negativ atferd fra pornoen, blant annet aggressivitet. En annen ungdom problematiserer at porno ofte objektiviserer kvinnekroppen. En av ungdommene trekker frem at de tror at porno også kan være positivt, så lenge man har et bevisst forhold til konsumet.

4.2 Sosial støtte: Hvordan skeiv ungdom opplever å bli møtt

Alle ungdommene fortalte ulike historier om hvordan familie, jevnaldrende og skolen/lærere var viktige arenaer og relasjoner for dem. De skeive ungdommene fortalte om positive og negative opplevelser knyttet til det å være skeiv i møte med sin egen familie, venner og andre jevnaldrende og voksne, og hvordan de finner støtte på andre måter når de nærmeste ikke stiller opp. Gjennom analysen fant jeg at det var tre sosiale arenaer som gjentagende ble trukket frem som sentrale for ungdommene, disse var familien, jevnaldrende og skolen.

4.2.1 Familien

Åtte av de ti ungdommene beskrev erfaringer med å snakke med familien sin om at de er skeive. Mange hadde negative erfaringer, men det var også eksempler på ungdommer som hadde positive erfaringer. Noen fortalte at de møtte fordømmelse, noen møtte åpenhet og støtte, og andre møtte hverken eller, og opplevde responsen fra familien som ambivalent. Marlon legger vekt på at det har vært en utvikling i foreldrenes forståelse, og oppsummerer sin opplevelse slik:

Jeg er trans. Så det var jo en håndfull for dem og ble ganske mye frem og tilbake og uenigheter der, rundt meg og min identitet, og sånn. Men, de prøvde å forstå. Og selv da de ikke var helt bra, så prøvde dem, eller så kom det fra et godt sted. Så det går.. det gikk fint. Og nå, nå går det bra. Nå er det bedre, avspent.

Amar forteller om hvordan opplevde å få manglende støtte fra faren da han fortalte han var skeiv: «Jeg prøvde å si det til faren min en gang, men han bare, «nei, du er ikke det. Det er haram.» Så da lot jeg det bare ligge». En annen møtte blandede holdninger fra foreldrene, morens respons opplevdes i utgangspunktet som aksepterende, men så oppdaget han at hun egentlig var fordømmende:

Jeg kom ut til mamma (...) Hun aksepterte det der og da, men så hørte jeg at hun etterpå hadde ringt pappa og sa at jeg er [annet språk]. Det betyr homse på en måte, men det betyr at du er pedofil basically. Er du gay så er du pedofil og sånn som det står i bibelen.

En av de andre ungdommene hadde blitt avfeid av sin mor da han forsøkte å snakke om det og fikk beskjed om å ikke nevne slike ting for henne. Kornelia forteller også at hun opplevde å bli avfeid av foreldrene sine, til tross for at hun har prøvd å snakke med foreldrene flere ganger:

Jeg har prøvd et par ganger. Men det blir jo mottatt som at det kan være en fase, eller.. men jeg prøver å stå litt sterkt på det. Jeg tror kanskje det ikke kommer til å gå helt opp for dem før jeg kommer hjem med en jente.

Andre hadde også opplevelser av å bli møtt støttende av foreldrene sine. Liz forteller at faren hennes har vært en god støtte for henne:

Pappa er den jeg snakket mest med det om. Det var han, på en måte, som visste det før meg, hvis det går an å si? Jeg holdt litt på med en gutt, på et tidspunkt og så var han sånn «men du liker jo ikke gutter?». Og så slutta vi å holde på, også var det «ja, fordi du er lesbisk, ikke sant?».

Liz forteller at hennes nærmeste familie er aksepterende, men lenger ute i slekta kan det være utfordrende da hun beskriver flere i familien som konservative og mindre aksepterende. Derfor ønsker hun ikke å være åpen om at hun er skeiv ovenfor de:

Mamma sin familie er også ganske, litt sånn konservative også pappa sin familie, så... jeg er ikke sånn kjempekomfortabel med å si det til alle (...) Hvis

jeg er på familiemiddag, familiemiddager og sånn, så er det mye mas om gutter. Mens jeg bare sånn.. "ja, nei"(...) Ja, hvis de spør "er det noen søte gutter på skolen", så svarer jeg bare nei.

4.2.2 Møte med skolen og lærere

Skolen er en stor del av ungdommenes hverdag og gjennom resultatene er det tydelig at det er en viktig sosial møteplass. Marlon forteller at han opplever å være skeiv og trans på sin skole som ganske normalt, og at det ikke blir gjort et stort nummer ut av det. Det er han fornøyd med, spesielt siden han har hatt tidligere negative erfaringer fra ungdomsskolen. Flere ungdommer trekker frem at en viktig faktor for at skolen føles trygg å være åpent skeiv på er at det finnes representasjon og flere åpne skeive. Amar forteller om at han har blitt mobbet av sine medelever på både barneskolen og ungdomsskolen grunnet sin seksuelle legning. Han forteller at han følte seg presset og mobbet til å fortelle at han er skeiv: «Det var ikke fordi jeg hadde lyst til å komme ut på ungdomsskolen. Folk rundt og sa «er du homse? Er du homse? Er du homse?»(...) da ble jeg sur og jeg sa «Ja, har du et problem med det?». Han forteller også at på ungdomsskolen fortalte han lærerne om mobbingen, men han opplevde at de ikke tok tak i problemet. Han endte opp med å bytte skole. Flere av ungdommene forteller at de opplever at lærerne ikke aksepterer homofobi, men Kornelia poengterer at det samtidig foregår hets og mobbing uten at skolen oppdager det: «dersom lærerne plukker det opp, så slår de jo ned på det, men det er jo mye som skjer utenfor lærernes kontroll da».

4.2.3 Møter med jevnaldrende

Mange av ungdommene hadde overveldende negative erfaringer i møte med medelever og andre jevnaldrende. Flere hadde opplevd mobbing, trakassering og trusler om vold. Amar forteller at han opplevd flere alvorlige hendelser fordi han er åpen om sin seksuelle identitet. Han forteller at han har blitt truet daglig, mobbet, og ropt etter:

De ropte «Gardo», som betyr homse på urdu.. det er frekt, du vet hva homse er, det er en frekt måte å si gay til noen og de begynte å rope «Gardo» hver gang jeg gikk forbi eller satt et sted.

Han forteller også om elever på hans tidligere skole som fortalte vitser om han bak ryggen hans og begynte å lese vers fra koranen hver gang han gikk forbi. Han forteller også om et spørsmål han en gang fikk fra en medelev på ungdomsskolen: «Hvorfor er du gay? Kan du ikke bare bli straight?». En av de andre ungdommene forteller om skremmende opplevelser av å bli forfulgt og trakassert av guttegjenger når han beveger seg ute og reiser på kollektivtransport, og at dette ofte resulterer i at han prøver å være ekstra forsiktig med hvordan han kler seg og ter seg ute i det offentlige rom:

Jeg er veldig forsiktig, fordi jeg passer på å alltid, til og med når jeg er ute med vennene mine som er en del av [det skeive] miljøet, så er det jeg som passer på hva som skjer rundt meg. For jeg kommer fra det landet hvor det faktisk ikke er lov. Du blir drept, du blir slått, du blir.. hva enn. Så jeg har alltid det ene øyet liksom...som passer på hva som skjer rundt oss.

En annen ungdom forteller at han gjerne kunne ikledd seg skjørt og andre typiske feminine klesplagg, men er redd for at det vil kunne få negative konsekvenser fra andre. Kornelia forteller at «homse» ofte blir brukt som et skjellsord av spesielt populære gutter på skolen hun går på, og Marius forteller om møter med heterofile jevnaldrende som gir uttrykk for at de synes *synlige* homofile ikke er greit: «Altså det er kanskje noen som ikke er helt liksom «jeg liker ikke de homoseksuelle som viser at de er homoseksuelle», ikke sant, sånne ordvalg». Liz forteller om hvordan hun opplever at noen heterofile gutter på skolen snakker om homofile: «Det er alltid de som er sånn «det går greit for meg, så lenge du ikke prøver deg på meg». Noen av ungdommene forteller om at de selv har sagt ifra, eller at andre medelever har gitt beskjed i møte med homofiske holdninger fra jevnaldrende. Kornelia forteller at dersom man åpenlyst reagerer på homofobiske vitser blir man ofte møtt slik: « ja.. det er sånn «ååh.. ikke ta det personlig... det er lov å spøke om alt.» Dimas forteller at han og hans venner kan reagere ironisk i møte med fordommer og hets:

Hvis noen kaller oss for gay, så er vi sånn.. okei? Det er jo riktig, på en måte. Er det noe feil med det? Det er ikke sånn «kalte du meg gay?» [fornærmet

tone]. Det er det heterofolk tror vi reagerer på da. «Faen, kalte du meg gay? Hvorfor skal du kalle meg det, det er så jævlig stygt av deg».

Flere av ungdommene som trakk frem eksempler av å bli møtt med aksept, men også likegyldighet eller ikke-oppmerksomhet rundt deres skeivhet. «Marius» forteller om det slik:

Ingen har vært homofobiske mot meg. Hvert fall ikke direkte, så det er helt greit. Det er mer av folk som er åpen om det og sånt. Jeg er helt åpen om det, så alle vet om meg, kjenner meg, vet at jeg er *gay*, så.

De positive holdningene ungdommene beskrev i forbindelse med møte med jevnaldrende handlet i hovedsak om møte med jevnaldrende i eget miljø. Marlon forteller at både rasistiske, sexistiske eller homofobiske holdninger blir sett ned på i hans miljø. Lucy forteller at hun opplever at det i hennes miljø ikke har noe å si hvilken seksuell legning man har.

4.2.4 Det skeive miljøet

Mange av ungdommene opplevde en tilhørighet til et skeivt miljø og omtalte dette som både viktig og positivt. Det skeive miljøet ungdommene beskrev var i all hovedsak knyttet til vennegjengen, enten fysisk eller digitalt. Ungdommene snakket om et skeivt miljø eller den skeive vennegjengen som noe annet en det øvrige miljøet på sin skole, gjerne kjennetegnet av mer åpenhet, inkludering og et annet form for fellesskap. Marius beskriver at han er en del av et digitalt skeivt miljø, hvor den digitale anonymiteten er viktig i for å kunne være åpen om sin identitet. Marlon beskriver hvorfor han synes det er positivt å være sammen med andre skeive:

Nei, mer å relatere med da. Jeg har masse gode venner som ikke er skeive også, men da blir det. Da er jeg liksom redd for at det blir for mye med alle *gay*-jokes og alt mulig rart. Jeg vet ikke, det føles tryggere. Lettere. Trenger ikke forklare hvorfor jeg er sånn fordi et bare er sånn, de skjønner det og.

4.3 Fremforhandling av skeive skript

Ungdommenes hadde flere tanker rundt egen seksuelle legning og/eller kjønnsidentitet, samt refleksjoner rundt andres holdninger til dette. Noen av de skeive ungdommene hadde også refleksjoner rundt det de anså som en heterofil linse på det å være skeiv, blant annet i deler av populærkulturen. De fleste snakket åpent rundt å bryte med tradisjonelle normer for kjønn og seksualitet og ungdommene hadde ulike erfaringer knyttet til slike normbrudd.

4.3.1 Flytende seksualitet

Resultatene viser at flere av ungdommene opplever at det å beskrive seksualitet som flytende er positivt fordi det kan gi flere muligheter for utforskning av egen identitet og seksualitet. Dimas beskriver det slik :

«Jeg synes det er veldig fint, egentlig, fordi det er så mange muligheter. Det er det jeg synes er så fint med mennesker, fordi vi skaper og endrer oss og endrer på ting, og gjør ting. Som jeg synes er bra, fordi ingen sitter stille».

Flere beskriver at dersom man er være åpen og søkende kan det bidra til å lettere utforske og finne ut av egen identitet. Lucy fortalte at ved å være åpen og seksuelt utforskende med gutter ble hun sikrere på at hun var mest tiltrukket av jenter: «Jeg ville så gjerne ligge med en fyr, men jeg ble jo faen ikke kåt». Margit identifiserer seg som lesbisk, men angir at hennes seksuelle legning ikke oppleves begrensende. Hun forklarer det slik: «Jeg er veldig åpen, da så hvis jeg liksom finner... en fyr som jeg passer kjempegodt med, så skal jeg ikke være sånn, nei, men jeg er lesbisk, så vi kan ikke være sammen». To av de andre ungdommene, Cecilie og Liz mente at det er det er dumt å si at man er heterofil, fordi det kan være man finner ut at man er skeiv senere i livet. Dimas oppsummerer årsaken til at han ikke ønsker å definere sin legning slik:

«Jeg vil ikke sette meg i noen rammer, fordi det kan forandre seg alltid. Jeg vil ikke si jeg er gay, eller bi eller hva enn, fordi det kan når som helst forandre seg, og man plutselig finner ut av noe, eller kjenner på noe, så jeg vil ikke si at jeg er noe som helst.»

4.3.2 Å identifisere seg som skeiv

Åtte av ungdommene fortalte at de identifiserte seg som skeive og/eller trans og to var åpne for at de muligens kunne være skeive og ønsket derfor ikke å utelukke det. De skeive ungdommene hadde ulike erfaringer med det å erkjenne for seg selv og fortelle til andre at de bryter med forventningene i et cis-heteronormativt samfunn. Flere av ungdommene forteller at de viste at de var skeive fra ung alder. Marlon forteller at han tidlig hadde tanker om egen legning og kjønnsidentitet, men at det tok en stund for han å finne ut av hvem han er:

Det var rundt da [6.klasse] jeg begynte å innse at jeg var skeiv. Altså jeg var jo åpenbart det før også, men det var liksom da tankeprosessen ble satt i gang og bare hmm heterofil jente, nei det er ikke helt meg.

Kornelia fortalte at hun synes det var viktig å fortelle de rundt henne at hun identifiserer seg som skeiv:

«Jeg var jo litt sånn...her er det bra at skeive folk finnes liksom, det er ikke bare noe du leser eller hører om, det er vennene og klassekameratene dine. Det synes jeg er viktig. Det er ikke det at det betyr så mye for meg om folk ser meg sånn eller sånn, jeg tenker bare at...det å se skeivhet er viktig kanskje. Ikke bare det å si «hun eller han er det». Man skal kunne snakke om jenter som liker jenter, eller gutter som liker gutter, på samme måte som man snakker om jenter som hvis man er gutt, og gutter om man er jente. Det gjør det mer normalisert».

Dimas forteller også om at han følte seg presset til å komme ut, ikke bare av enkeltpersoner rundt han men også av samfunnet. Han forklarer at presset også handlet også om et ønske om å passe inn.

4.3.3 Eksotifisering av skeive

Flere av ungdommene forteller om at de blir møtt med stereotyper knyttet til deres identitet, og at det i tillegg problematiserer flere and andre ungdommer definerer seg som skeive fordi det er kult, uten at de nødvendigvis er skeive. Kornelia forteller at

det kan gjøre det vanskelig for de som faktisk er skeive:

«Nå har jeg aldri hatt jentekjæreste, så det jeg føler på er at, det blir litt at man bare sier at man er det fordi det er litt trendy å være skeiv, eller at det er en identitet som kan være litt kul å ha. Men det er jo et faktum at jeg liker jenter. Det er veldig teit...eller respektløst å gå rundt å si at du er noe du ikke er. Det er helt greit å være usikker, å prøve å sjekke hva som passer, men hvis du er helt sikker på at du bare liker gutter, men går rundt å sier noe annet, så er det bare respektløst».

Flere av ungdommene uttrykte like synspunkter som Kornelia. En annen ungdom forteller det slik:

«Plutselig er det trendy å være gay. Det er litt sånn det var for lenge siden, den Vouge Madonna-videoen. Det var helt jævlig å være gay på en måte, og plutselig kom Madonna med Vouge-videoen, og plutselig skulle alle heterofile folk til LGBT-miljøet og lære det. Det varte bare en liten periode og etter det så er det tilbake til sånn som det var. Litt som det med trender igjen, som er veldig rart synes jeg»

En annen ungdom forteller om at han har blitt konfrontert med plagsomme stereotypiske holdninger fra andre ungdommer. Han beskriver å bli stilt grenseoverskridende spørsmål, som han mener aldri ville blitt stilt dersom han ikke hadde vært skeiv:

«Stereotypier var sånn her «åå, så du er gay, da har du bra musikksmak», «du er gay, så da har du bra smak i klær», «åå hvilken gutt liker du» eller «omg, har du sett det nyeste fashion-showet» eller «har du noen gang sugd noen?», «har du noen gang hatt sex med noen?», de går dypere og dypere inn i ting som de egentlig ikke har noe med å gjøre.»

Amar trekker frem at en vanlig stereotypien «homofil bestekompis», det at noen jenter kan ønske å bli venn med en homofil gutt fordi han er homofil: «Mange tenker

at det er en greie å ha en «*gay-bestfriend*» fordi mange tenker det er kult å ha en *gay-bestfriend*».

5.0 Diskusjon

Studiens formål er å belyse skeiv ungdoms seksualitet og seksuelle helse. Studiens resultater viser at ungdommene har ulike syn på hva sex og seksualitet er, som i mer eller mindre grad står i kontrast til samfunnets normative forestillinger. I intervjuene fortalte ungdommene om ulike sider av hvordan det oppleves å være skeiv og hvordan de håndterer egen seksualitet i møte med ulike sosiale forventninger. Diskusjonen belyser også hvordan ungdommene fremforhandler sine egne skeive skript som både bryter med, og formes av, samfunnets forestillinger.

Diskusjonen inndeles etter analysens tre hovedtema. Det første temaet «Forståelse og kunnskap om skeiv sex» belyser ungdommenes forståelse av hva sex er, og det diskuteres hvorvidt dette bryter med tradisjonelle heteronormative. I tillegg diskuteres seksuell helse, og erfaringer med manglende seksualundervisning samt undervisning som i liten grad representerer deres seksualitet. Temaet går diskuterer også hvordan ungdommen oppsøker alternative kunnskapskilder til sex og seksualitet, som eksempelvis porno. Det andre temaet «Sosial støtte: hvordan skeiv ungdom blir møtt» diskuterer hvordan støtte eller manglende støtte fra familie, skole og jevnaldrende oppleves, og belyser hvordan dette og representasjon rundt skeiv seksualitet kan påvirke deres seksuelle helse. Temaet diskuterer også hvordan ungdommen finner støtte og tilhørighet i det skeive miljøet. Det tredje temaet «Fremforhandlingen av nye skeive skript». diskuterer ungdommenes erfaringer og tanker om seksualitet som flytende og potensielt skiftende gjennom livet og om hvordan det er å identifisere seg som skeiv. Gjennom diskusjonen diskuterer dermed formingen av skeive skript. Videre diskuteres opplevelser av stereotypier av skeivhet i møte med andre ikke-skeive, og hvordan ulike stereotypiske holdninger opprettholdes av den kollektive bevisstheten, men også utfordres av nye skeive skript.

5.1 Forståelse og kunnskap om skeiv sex

Ungdommene hadde ulike syn på hva sex kan være, uavhengig av om de hadde hatt seksuelle erfaringer med andre eller ikke. Flere av ungdommene trakk på egne

erfaringer for å forklare hvordan de forstod hva sex er. Lucy sier: «Jeg har hatt seksuelle relasjoner med gutter også, men det har ikke vært penetrerende sex, så jeg har ikke sett på det som sex. Det er veldig definert hva heterofil sex er, det er liksom definert som penetrering». Dette eksempelet gjenspeiler Gagnon og Simons (2005, s.55) beskrivelse av et typisk heterofilt seksuelt skript, og viser hvordan intrapsykiske og interpersonlige skript kan påvirkes av normative kulturelle seksuelle skript. Lucy forteller videre at hennes forståelse av hva sex er har endret seg, gjennom erfaring fra å ha sex med jenter, og hun sier: «Fordi det er ikke en sånn der, åh sex er penis i vagina. Jeg definerer min egen sex på en måte». Sitatet viser hvordan seksuelle skript kan endres gjennom nye erfaringer, og ungdomstiden er nettopp da mange har sine første seksuelle erfaringer og dermed er dette en spesielt viktig tid for utviklingen av den enkeltes seksuelle skript (Gagnon & Simon, 2005, s.33). Skeiv ungdom er i en fase med identitetsbygging og kan oppleve utfordringer med å finne et etablert seksuelt skript som de kan kjenne seg igjen i, å oppleve utfordringer knyttet til hvilke roller de skal ta, og hvordan de skal uttrykke seg seksuelt. Margit, forteller om at typiske heterofile seksuelle skript ikke passer med hennes seksuelle skript: «(...) Det eneste som er å miste dommen, er å ha penis inni vagina, da. For det er ikke sånn det er. Nei, det blir veldig vanskelig, hvis man skal tenke på at jenter har sex med jenter». Dette er et eksempel på hvordan kulturelle scenarier ikke favner om en skeiv erfaring og opplevelse av hva sex er. Sitatene kan forstås som et konkret eksempel på utviklingen av skeive skript som bryter med cis-heteronormative kulturelle skriptet.

Videre var det et gjentakende perspektiv at hver enkelt har definisjonsmakt over hva som er sex. Marlon definerer sex på denne måten: «Nei, jeg tenker det er individuelt. Hvis begge eller alle parter identifiserer det som sex, så er det sex.» På den ene siden beskriver Marlon at alle har en individuell forståelse av hva sex er, samtidig er det også relasjonelt, og vil kunne fremforhandles i en spesifikk kontekst. Dette eksemplifiserer at definisjoner av sex både eksisterer og kan fremforhandles på intrapsykiske og interpersonlige nivå. En slik åpen tilnærming til hva sex er bryter med det typisk heterofile seksuelle skriptet (Gagnon & Simon, 2005,s.15), ved å legge vekt på at det er opp til den enkeltes opplevelse å definere hva som er sex, som uttalt av Margit: «Hvis du følte du hadde sex, så hadde du sex». Dette bryter også med den dominerende dikotomiske forståelsen av at det eksisterer heterofile

seksuelle skript på den ene siden og homofile skript på den andre. I stedet oppstår det Callis (2014) omtaler som et seksuelt grenseland, med flere ulike skeive identiteter og seksualiteter. På samme måte bryter også begrepet skeive skript med en slik type dikotomi.

Videre kommer det frem av funnene, at ungdommene, er svært opptatt av samtykke mellom parter som inngår i en seksuell interaksjon. Samtykke fremheves som en forutsetning for at noe kan defineres som sex, et eksempel er dette sitatet: «Jeg føler ikke typ, det blir sex med mindre det er samtykke fra begge sider eller fra alle parter». Samtykke kan forstås som viktig i utviklingen av ungdommenes seksuelle skript, og kan muligens gjenspeile en større samfunnsutvikling de siste årene, hvor nettopp samtykke har stått i sentrum av bevegelser som «me-too», og at det foregår pågående politiske diskusjoner og høringer vedrørende innføring av en samtykkelov NOU 2022: 21: 17.

5.1.1 Kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold

Ungdommene hadde mye kunnskap om sex og seksuell helse, uavhengig av om de var seksuelt aktive. Et gjennomgående funn er at ungdommene opplevde seksualundervisningen som mangelfull på et generelt nivå, og spesielt med tanke på skeiv seksualitet. Kornelia sier :«Man burde jo ha skeiv seksualundervisning også, men det viser bare at man mangler skikkelig bra seksualundervisning, for det er det lite av på skolen generelt da». Dette samsvarer med en rapport fra Sex og samfunn som finner at elever opplever at seksualitetsundervisningen er lite relevant og gis for sjeldent. Rapporten peker også på at kvaliteten og kvantiteten på undervisningen ofte er personavhengig og tilbudet elever mottar i Norge er derfor ulikt (Sex og samfunn, 2022). En rapport fra Universitetet i Agder, senter for likestilling, finner gjennom intervjuer av lærere som underviser på grunnskoleutdanningen at flere opplever undervisning om kjønns- og seksualitetsmangfold utfordrende grunnet usikkerhet og/eller mangelfull kompetanse om tematikken. Rapporten konkludere med at strukturer rundt underviserne bør tilrettelegges for tverrfaglig samarbeid for å styrke helhetlig undervisning (Brendmo et al., 2023). Eksempelet viser at tverrfaglig samarbeid mellom skole og helsesykepleier bør prioriteres, som også er et sterkt anbefalt tiltak i nasjonale retningslinjer for skolehelsetjenesten (Nasjonal faglig retningslinje, 2019). Manglede fokus på kjønns- og seksualitetsmangfold i

seksualitetsundervisning kan også føre til at skeiv ungdom ikke får nødvendig kunnskap som er viktig for å fremme deres seksuelle helse og rettigheter (World Health Organization, 2006).

Flere av ungdommene er kritiske til at seksualitetsundervisningen i stor grad tar utgangspunkt i det cis-heteronormative, og i liten grad inkluderer kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold. Marlon mener blant annet at fokuset på det cis-heteronormative går på bekostning av skeiv undervisning. Amar opplever fokuset på heterofil sex som urettferdig og sier: «Når vi skal lære om trygg sex, da må du jo lære om all type sex som finnes». Amar legger til at det eneste han hørte fra lærerne sine om skeiv sex omhandlet seksuelt overførbare infeksjoner: «Ingen av lærerne på skolen snakker om det. Når de snakker om sex innen LGBTQ+ så snakker de bare om ting som AIDS og herpes». Opplevelser av at egen seksualitet blir stigmatisert, og kun handler om negative aspekter og mangler et fokus på positiv seksualitet og seksuell praksis, kan bidra til opplevelser av utenforskap og annerledeshet, som igjen kan ha innvirkning på både mental og seksuell helse (Wilson & Cariola, 2019). Negative hendelser og stigmatisering knyttet til sin seksualitet, kan føre til stressbelastninger og dårligere psykisk helse, og internalisert homofobi i tråd med teorien om minoritesstress (Meyer, 2003).

Disse eksemplene viser en manglende representasjon av skeive i seksualitetsundervisningen, og hvordan undervisningen bidrar til å reprodusere et cis-heteronormativt kulturelt skript. Manglende representasjon kan påvirke de skeive ungdommenes intrapsyriske skript, og det kan føre til opplevelser av at det er en brist mellom det intrapsyriske skriptet og det kulturelle skriptet. Opplevelser av at det mangler etablerte normative skript som representerer egen seksualitet kan i følge Gagnon og Simon (2005,s.101) gjøre at man tviler på egen seksuell identitet.

På grunn av mangelfull seksualundervisning fortalte flere av ungdommene om at de oppsøkte andre kilder for å tilegne seg kunnskap. En av ungdommene sa: «Jeg måtte gjøre min egen research, som hvordan man skal forberede seg før sex. Man lærer ikke hvordan». Ungdommene oppga at de i hovedsak benyttet internett som informasjonskilde, og trakk frem at de ofte brukte porno for å tilegne seg kunnskap. Dimas sa følgende om porno: «det er jo den eneste kilden man har på en måte

også». Dette er i tråd med funnene til Albury (2014), som finner at internett og pornografi er en av de mest brukte informasjonskildene ungdom bruker for å tilegne seg kunnskap om sex. Lucy trekker frem at man gjennom porno kan få kunnskap som relevant for å utforske egen skeiv seksualitet:

Jeg tror at porno på veldig mange måter kan også være en veldig fin ting også. Det å utforske egen seksualitet, i den forstand at du har masse du kan finne ut av, og at porno er veldig fin, en lett tilgjengelig måte å utforske på en måte.

Ungdommene har også kritiske refleksjoner rundt representasjon av sex i porno, og trekker frem at det er mange eksempler på objektivisering av kvinner, aggressive menn og et overdrevent skuespill som ikke samsvarer med hvordan det er i virkeligheten. En av ungdommene sier:

Porno kan være et sted du kan gå for å lære deg nye posisjoner, men jeg vil ikke, det er ikke sånn sex egentlig er. De kutter de delene som er mer realistisk, som når det er gay-sex så kan noen prompe av og til.

Sitatet indikerer at ungdommene har tilgang til porno som viser skeiv sex, men det kommer ikke tydelig frem av datamaterialet/studiens resultater hvorvidt pornoen representerer et kjønns- og seksualitetsmangfold. Men det kommer tydelig frem at de opplever at porno påvirker hva de synes er ok og ikke i en seksuell setting, eksempelvis trekker en av ungdommene frem at han har flere heterofile venninner som sier at de kan merke om gutten de har sex med har sett på porno. Dette synliggjør hvordan porno kan ha påvirkning på ungdommers intrapsyxiske og intrapersonlige skript, uavhengig av hva slags porno de konsumerer og om de er skeive eller ikke.

5.2 Sosial støtte: hvordan skeiv ungdom opplever å bli møtt

Identitetsutforsking skyter fart i ungdomstida, og hvordan ungdom blir møtt av menneskene rundt seg og opplevd sosial støtte eller mangel på den kan ha mye å si for hvordan de har det (Wilson & Cariola, 2019). De fleste av de skeive ungdommene hadde erfaringer med å snakke med familien om at de er skeive. Flere av

ungdommene har opplevd negativ respons, manglende støtte og anerkjennelse fra familie i forbindelse med deres seksuelle legning og/eller kjønnsidentitet. En av ungdommene forteller at familien deres ikke respekterer deres foretrukne pronomen (de/dem) og ikke anerkjenner og bruker deres selvvalgte kjønnsnøytrale navn:

Altså foreldrene mine bruker liksom ikke de/dem pronomen på meg. Nei, de bruker hun/henne (...) jeg tror ikke de skjønner det helt. Ehm. Men altså, de prøver ikke å, de prøver ikke når jeg retter på de heller å de... så jeg bare ga litt opp.

Ved å feilkjønne ungdommen, tildeler foreldrene ungdommen et kjønna skript som ikke samsvarer med deres personlige skript. Ungdommen forteller videre om første gang de fortalte familien at de ønsket å skifte navn: «Vi så på en serie stua. Jeg tror det var onsdag faktisk. Ja, han begynte å le. Og mamma ble ganske sur. Og så har vi egentlig ikke snakket så veldig mye om det etter det (...)». Ungdommens kjønnsidentitet blir ikke anerkjent av foreldrene, og de peker på at foreldrene ikke skjønner det og heller ikke prøver å skjønne det.

Kategorien ikke-binær, er en kategori som bryter med cis-normative kulturelle skript, og dermed faller utenfor den dikotomiske forståelse av mann og kvinne, og kan forstås å være en del av det seksuelle grenseland (Callis, 2014). Callis finner at ungdommene i studien er mer tilbøyelig til å befinne seg i det seksuelle grenselandet enn voksne. I Ungdata undersøkelsen fra 2023 var det 2 prosent som krysset av for at de har en «annen kjønnsidentitet», det vil si at de ikke identifiserer seg som gutt eller jente. Pedersen et al. (2021) peker på at tallene for de som krysser av for å være homofile og lesbiske har vært stabile over mange år, men at det er en økning av de som til sammen krysser av for ikke-heterofile kategorier, i tillegg pekes det på at kategorier og navngivning av kjønnsidentiteter og seksuell orientering har blitt flere de siste årene. Likevel er det ikke nødvendigvis slik at dette gjenspeiles i normative kulturelle skript, som Hellum og Sørli (2021) påpeker preges samfunnet i stor grad av cis-heteronormative strukturer.

Trampe-Ewert (2021) finner at skeiv ungdom oftere utsettes for nedsettende kommentarer enn jevnaldrende heterofile ungdommer. I denne studien finner jeg at

mange av de skeive ungdommene har erfaringer med å bli møtt med negative holdninger både fra familie og fra jevnaldrende. Eksempelvis forteller Amar om at han har blitt mobbet og ropt etter fordi han er åpen om sin seksuelle identitet. Manglede anerkjennelse og støtte rundt egen seksualitet og kjønnsidentitet kan også føre til internalisert homofobi, som vil si selvhat og misnøye med egen seksuelle orientering eller kjønnsidentitet (Jessen, 2023). Som belyst i resultatdelen forteller en av ungdommene om at han er forsiktig med hvordan han kler seg og uttrykker seg i det offentlige rom grunnet frykt for trusler og mobbing, og en av de andre ungdommene forteller at han gjerne kunne brukt typiske feminine klesplagg, men forteller at han er redd for konsekvensene et slikt normbrytende uttrykk kan medføre. Dette sammenfaller med resultatene i Svendsen et al.(2018) sin studie som finner at stigma knyttet til mannlig femininet kan oppleves som utfordrende for homofil ungdom. Dette er et eksempel på hvordan ungdommene opplever å måtte tilpasse seg normer for kjønnsuttrykk i det dominerende kulturelle skriptet.

Imidlertid kommer det også frem av denne studiens resultater at flere også har opplevelser og blir anerkjent for sin seksualitet og kjønnsidentitet, blant annet forteller en av ungdommene at han i stor grad opplever å bli møtt med anerkjennelse på skolen:

Det blir ikke sett på som noe stort. De fleste lærerne er ganske greie med pronomen. Det er noen som er ganske shit på det, men de er i mindre tall. Hvert fall ut fra hva jeg har opplevd og prata med andre venner.

Det er fremtredende av funnene at ungdommene opplever å bli møtt med forståelse og sosial støtte i det skeive miljøet. Det er en lang tradisjon for at skeive finner sammen både for felleskap og i kampen for rettigheter og anerkjennelse. Dimas forteller:

hele gjengen er jo det (skeiv) og det jeg liker med gjengen vår igjen, er at vi er oss selv, for det miljøet der (øvrige miljøet på skolen) er hvertfall veldig gruppert på en måte, som jeg synes er veldig trist.

Dette viser at det skeive miljøet er viktig for flere av ungdommene. Marius er en del av et digitalt skeivt miljø og trekker frem at på nettet er det lettere å være åpen og møte flere skeive. Ungdom som har en seksuell orientering eller en kjønnsidentitet som ikke samsvarer med det cis-heteronormative, eller kan sees på å være i det seksuelle grenselandet (Callis, 2014) kan oppleve å ikke finne normative kulturelle skript å identifisere seg med. Dette kan muligens forklare hvorfor ungdommer opplever det som viktig å være en del av et skeiv miljø. I skriptteorien pekes det på at å ikke finne et kulturelt skript å identifisere seg med, kan medføre forvirring og usikkerhet rundt egen seksuelle identitet. Det er spesielt sentralt i ungdomstiden, som er da mange starter å utforske egen identitet og seksualitet og har sine første seksuelle erfaringer, og for alvor starter å forme sine seksuelle skript (Gagnon & Simon 2005, s.33). De ulike opplevelsene ungdommene har, uavhengig om det er negative eller positive vil i følge teorien om seksuelle skript være med på forme deres intrapsykiske skript og interpersonlige møter. Selv om ungdommene ikke sier så mye rundt hvordan de opplever det å ikke få støtte og anerkjennelse fra familie og andre, er det rimelig å anta at det vil kunne påvirke hvordan de har det og hvordan de opplever sin egen seksualitet og kjønnsidentitet og dermed deres seksuelle helse. Wilson og Cariola (2019) trekker frem at nettopp manglende støtte fra nærmiljøet er en risikofaktor for å utvikle psykiske uhelse. Manglende støtte kan muligens være en av faktorene som kan være med på å forklare den store representasjonen av psykisk uhelse hos skeive (Bakken, 2023). Dette samsvarer også med teorien om minoritetstress hvor det å tilhøre en minoritet kan medføre stress som følge av at samfunnets strukturer og normer ikke gjenspeiler minoriteten, og det kan igjen skape opplevelser av utenforskap (Meyer, 2003). På den andre siden kan det å bli møtt med støtte og anerkjennelse, og dermed et fokus på seksualitetens positive sider være faktorer som fremmer seksuell helse og seksuelle rettigheter (HOD, 2016).

5.3 Fremforhandlingen av nye skeive skript

Flere av ungdommene forteller om erfaringer med å 'komme ut', altså fortelle andre at de ikke identifiserer seg som cis-heterofile. Det at man som skeiv opplever det som nødvendig å 'komme ut', eksemplifiserer at det å være cis-kjønn og heterofil er normen, og at man som utgangspunkt blir ansett slik frem til man 'kommer ut' som noe annet. Knutagård (2016, s. 45) påpeker at den heteroseksuelle legningen også ofte blir tatt for gitt av profesjonelle som jobber innen helse- og sosialt arbeid. De

skeive ungdommene hadde ulike erfaringer med det å erkjenne for seg selv og fortelle til andre at de bryter med forventningene i et cis-heteronormativ samfunn, og gjennom å bryte med det fremforhandler skeive skript. Dimas opplevde at det var forventet av samfunnet at han skulle komme ut som skeiv og følte seg dermed presset til det. Dette er et eksempel på å tilpasse seg forventningene og skriptene i samfunnet. Amar trekker frem at han har opplevd å blitt møtt med stereotypiske og eksotifiserende holdninger om homofile menn, og opplever at den cis-heteronormative linsen på hva det vil si å være en homofil mann ikke nødvendigvis samsvarer med hva det betyr for han og hans intrapsykiske skript. Stereotyper og forventninger knyttet til ulike former for seksualitet kan potensielt også legge føringer og begrensninger på hva en ungdom tenker at sitt seksuelle skript er og kan være. Kornelia forteller om at hun var opptatt av å fortelle andre at hun er skeiv, fordi hun mente det var viktig å representere og normalisere det å være skeiv, slik at andre ungdommer hun møtte hadde virkelige representanter og ikke kun kjente til det skeive gjennom det de hører og ser andre steder. Representasjon kan bidra til å synliggjøre alternativer til det cis-heteronormative kulturelle skriptet.

Seksualitet kan forstås som noe som kan både undersøkes og videreutvikles individuelt og sammen med andre (Månsson, 2012, s. 36). Seksuelle skript på alle nivåer (kulturelle, interpersonlige og intrapsykiske) er stadig i endring og utvikling, og nye skript fremforhandles over tid. Det kan argumenteres for at det cis-heteronormative seksuelle skriptet i stor grad har vært det dominerende normative kulturelle skriptet, men at det over tid har blitt fremforhandlet et homonormativt kulturelt skript, som tradisjonelt kun har inkludert homofile og lesbiske (Callis 2014; Pedersen et.al, 2021). Imidlertid har det skjedd en utvikling, og flere kjønnskategorier og seksuelle orienteringer har blitt navngitt og inkludert, og flere seksuelle skript har blitt fremforhandlet. Et eksempel som illustrerer dette er hvordan medlemsorganisasjonen landsforeningen for lesbiske og homofile inkluderte bifile og transpersoner fra og med 2008 og endret navn til FRI – foreningen for kjønns -og seksualitetsmangfold i 2016. Pedersen et al. (2021) og Svendsen et al. (2018) finner også at ikke-cis heterofile identiteter har blitt vanligere blant ungdom i Norge i dag. Dette kan være en indikasjon på endring i kulturelle seksuelle skript blant unge.

Pedersen et.al. (2021) trekker frem at nye kategorier for kjønn og seksualitet på den ene siden kan bidra til økt frihet, men på den andre siden kan det gjøre det mer utfordrende og krevende å finne ut av og navigere kjønnsidentiteter og seksualitet. I min studie finner jeg ikke at ungdommene opplever det som utfordrende, men at det i all hovedsak forstår det som noe positivt. Dimas sier blant annet:

Jeg synes det er veldig fint egentlig fordi det er så mange muligheter. Det er det jeg synes er så fint med mennesker fordi vi skaper og endres oss og endrer på ting og gjør ting, som jeg synes er bra, fordi ingen sitter stille. (...) Jeg vil ikke sette meg i noen rammer fordi det kan forandre seg alltid. Jeg vil ikke si jeg er gay, eller bi, eller hva enn, fordi det kan når som helst forandre seg.

Dimas' refleksjoner viser fremforhandlingen av skeive skript og hvordan kulturelle og intrapsyriske skript henger sammen og informerer hverandre. Det pekes på en utvikling på et kulturelt nivå som innebærer en bevegelse bort fra de dikotomiske kategoriene homofil og heterofil. Samtidig påpekes det hvordan dette informerer hans intrapsyriske skript. Sitatet viser også en opplevelse av kategorier som begrensende i seg selv. Dette gjenspeiler resultater fra norske forskningsartikler som finner at mange ungdommer opplever det som mindre stigmatiserende å bruke bredere kategorier som skeiv fremfor homofil, bifil osv. og at de gjennom kreativ språkbruk finner nye måter å fortelle om seg selv på og dermed motsetter seg å få sin identitet oppsummert (Hegna & Larsen, 2007; Svendsen et al, 2018). Å bevege seg bort fra definerte kategorier, er et eksempel på en forståelse av seksualitet som flytende. Margit forteller at hun identifiserer seg som lesbisk, men legger til: «Jeg er veldig åpen da, så hvis jeg liksom finner en gutt jeg passer kjempegodt med, så skal jeg ikke være sånn: nei, men jeg er lesbisk så vi kan ikke være sammen». Utvidelse til flere kategorier for seksualitet og kjønn kan gjøre at skeive ungdom lettere kan finne etablerte seksuelle skript de kjenner seg igjen i. På en annen side problematiserer Kornelia at flere unge definerer seg som skeive fordi det er kult, ikke fordi de er skeive, og opplever det som respektløst. Imidlertid kan flytende seksualitet oppleves som frigjørende, men hvis det fører til at ikke-skeive ungdommer sier de skeive for å fremstå som 'kule' kan det oppleves som at egen skeiv seksualitet og identitet blir undergravd og misbrukt.

6.0 Konklusjon

Gjennom denne kvalitative studien av skeiv ungdoms seksualitet og seksuelle helse har jeg belyst ulike aspekter av ungdommenes opplevelser med utgangspunkt i en ungdomskulturell kontekst. Studien er et eksempel på hvordan skriptteori kan brukes for å studere skeiv seksualitet og seksuell helse. Studien finner at flere av ungdommene har møtt negative holdninger og handlinger fra familie og jevnaldrende og manglende representasjon i seksualitetsundervisningen på skolen, og opplever at de må tilpasse seg forventninger fra det cis-heteronormative samfunnet. Noen opplever det som utfordrende å uttrykke sin seksuelle legning og/eller kjønnsidentitet på grunn av frykt for mobbing og hets. På den andre siden trekker noen frem at de har fått støtte fra familie og mange legger vekt på at de opplever det som fint å være del av et skeivt miljø. Flere av ungdommene trekker frem at de i stor grad opplever det som frigjørende med en flytende forståelse av kjønn og seksualitet med et spekter av ulike skeive identiteter, og studien finner at flere av ungdommene har definisjoner av sex som er bredere og bryter med en tradisjonell cis-heteronormativ forståelse.

Disse erfaringene er med å formgi ungdommenes seksuelle skript, og vil kunne påvirke deres seksuelle helse. Eksempelvis vil manglende representasjon i seksualitetsundervisningen kunne føre til at ungdommer opplever at de mangler etablerte skript å innrette seg etter. Imidlertid er ungdommene tydelige på at de får kunnskap og representasjon andre steder, eksempelvis digitalt. Videre vil manglende støtte og/eller trakassering fra nærmiljø kunne bidra til utfordringer med eget seksuelt selvbilde, for eksempel gjennom internalisert homofobi, som igjen kan føre til psykisk uhelse. Samtidig er det å identifisere seg som skeiv, et eksempel på den refleksive prosessen i å være en aktiv medforfatter i eget skript (Månsson, 2012, s. 36). Å forstå seksualitet som noe flytende kan tolkes som en måte å gjøre motstand mot eller frigjøre seg fra normative kulturelle skript med dets antagelser om hva normal sex og seksualitet er.

Studien har flere mulige implikasjoner for helsesykepleiepraksis, spesielt med tanke på deres møter med ungt mangfold. For det første viser studien at ungdommene savner at seksualitetsundervisningen i skolen inkluderer et skeivt perspektiv med et større fokus på seksualitetens positive sider. Her har helsesykepleiere en unik og

viktig rolle, og kan gjennom formidling og veiledning om kjønn- og seksualitetsmangfold bidra til å jobbe forebyggende og helsefremmende og styrke skeive ungdommers seksuelle helse. Jeg vil argumentere for at helsesykepleiere bedre kan møte skeiv ungdom ved å være bevisste cis-heteronormative strukturer og anerkjenne både positive sider og vansker ungdom som bryter med normer opplever. Helsesykepleier kan være en aktør som bidrar til å forme og informere kulturelle skript. I stedet for å definere skeiv seksualitet som noe eget som står utenfor samfunnets seksuelle skript, kan de bidra til å representere skript som favner bredere og utvider definisjonen av hva 'normal' seksualitet er.

Det er behov for flere kvalitative studier som i enda større grad belyser skeive ungdommers opplevelser knyttet til seksuell helse og hvorfor de opplever å ha dårligere psykisk helse enn den cis-heteronormative befolkningen, slik at det forebyggende og helsefremmende arbeidet kan styrkes. I tillegg burde fremtidige kvalitative studier skille mellom opplevelsene til ulike skeive minoriteter samt gjennomføre studier på ulike steder i Norge.

Litteraturliste

- Albury, K. (2014). Porn and sex education, porn as sex education. *Porn Studies*, 1 (1-2), 172-181. <https://doi.org/DOI: 10.1080/23268743.2013.863654>
- Analyse & Tall. (2023). *Ytringsklimaet for skeive på Twitter og Facebook*: https://issuu.com/amnestynorway/docs/2023-06-20_ytringsklimaet_for_skeive_p_twitter
- Barne- ungdoms- og familiedirektoratet. (2021). Lhbt+-ordlista <https://www.bufdir.no/likestilling/lhbtiq-ordlista/>
- Brinkmann, S. & Kvaale, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal akademisk
- Brendmo, E. H., Litschi, T., Bjørnara, H. B. (2023) *Hindre og muligheter for god undervisning om kjønns- og seksualitetsmangfold ved to profesjonsutdanninger ved universitetet i Agder*. Senter for likestilling: <https://www.uia.no/content/download/177623/2715799/file/Rapport%20-%20ferdig%20kj%C3%B8nn%20og%20seksualitet%20i%20undervisning%20oktober%202023.pdf>
- Bakken, A. (2019). Ungdata 2019. Nasjonale resultater (NOVA Rapport 9/19). NOVA. <https://hdl.handle.net/20.500.12199/2252>
- Bakken, A. (2023). Ung i Oslo 2023. Ungdomsskolen og videregående skole. NOVA Rapport 6/23. Oslo: NOVA, OsloMet
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Callis, A. S. (2014). Bisexual, pansexual, queer: Non-binary identities and the sexual borderlands. *Sexualities*, 17(1–2), 63–80. <https://doi.org/10.1177/1363460713511094>
- Diskrimineringsloven om seksuell orientering, (2014). *Lov om forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk*. (LOV-2013-06-21-58). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/2013-06-21-58>
- Eglaaen, V., Myrvang, S. E., Haugan, B. (2023, 1.juni). *Redd-Barna avlyser Pride-barnefestival etter trusler om vold*. VG: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/xgXnx8/redd-barna-avlyser-pride-barnefestival-etter-trusler-om-vold-veldig-trist>
- Forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten. (2018). *Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten* (FOR-2018-10-19-1584). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-10-19-1584>

Fangen, K. (2022, 6. september). Kvalitativ metode. *De forskningsetiske komiteene*. <https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvalitativ-metode/>

Føleide, A., Sætra, G., Vik, S. (2023, 12. juni). *Vadsø barneskole som måtte stenge*. NRK. <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/politiet-etterforsker-trusler-mot-pride-undervisning-pa-barneskole-1.16442586>

Gagnon, J. H., & Simon, W. (2005). *Sexual conduct: The social sources of human sexuality*. (2 utg.). Rutgers

Hellum, A. & Sørli, S. (Red.). (2021). *Frihet, likhet og mangfold*. Gyldendal

Helsedirektoratet. (2019). *Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom*. <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten>

Hegna, K., & Larsen, C. J. (2007). Straightening out the queer? Same-sex experience and attraction among young people in Norway. *Culture, Health & Sexuality*, 9(1), 15–30. DOI: [10.1080/13691050600965984](https://doi.org/10.1080/13691050600965984)

Helsedirektoratet. (20. oktober, 2021). *Sektorrapport om folkehelse* (<https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/sektorrapport-om-folkehelse/sunne-valg/seksuell-helse>)

Helse- og omsorgsdepartementet. (2016). *Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017- 2022)*. https://www.regjeringen.no/contentassets/284e09615fd04338a817e1160f4b10a7/strategi_seksuell_helse.pdf

Jessen, R., S. (2023, 23. oktober) Minoritetsstres. *Store norske leksikon*. <https://snl.no/minoritetsstress>

Kultur- og likestillingsdepartementet. (2023). *Handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/regjeringens-handlingsplan-for-kjonns-og-seksualitetsmangfold-20232026/id2963172/?ch=1>

Knutagård, H. (2016). *Sexualitet och socialt arbete*. Studentlitteratur

Lindley, M. L., Anzani, A., Prunas, M., Galupo, M., P. (2022) Sexual fantasy across gender identity: a qualitative investigation of differences between cisgender and non-binary people's imagery, *Sexual and Relationship Therapy*, 37(2), 157-178, DOI: [10.1080/14681994.2020.1716966](https://doi.org/10.1080/14681994.2020.1716966)

Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag*. (4. utg.) Universitetsforlaget.

Mjaaland, O., Revheim-Rafaelsen, M., Holm-Nilsen, S., Døvik, O. (2023, 10. november). *Matapour tiltalt for 25. juni terroren rettsak i mars*. NRK: https://www.nrk.no/norge/matapour-tiltalt-for-25.-juni-terroren_-rettssak-i-mars-1.16632366

Meyer, I. H. (2003), Prejudice, Social Stress, and Mental Health in Lesbian, Gay and Bisexual Populations: Conceptual Issues and Research Evidence, *Psychological Bulletin*, 129 (5). doi:10.1037/0033-2909.129.5.674

Månsson, S., A. & Plantin, L. (Red.). (2012). *Sexualitets-studier*. Liber AB

NOU 2022: 21 (2022). *Strafferettslig vern av den seksuelle selvbestemmelsesretten: forslag til reform av straffeloven kapittel 26*. Justis- og beredskapsdepartementet

Pedersen, W., Slagstad, K. & von Soest, T. (2021). Nye seksualiteter, nye kjønn? I G. Ødegård & W. Pedersen (Red.), *UNGDOMMEN*, (1. utg., s. 295-315) Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.142.ch13>

Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter*. Universitetsforlaget AS

Strandberg, T., Grasmø, J., Øyving, N. (2023, 16. juni). *Regjeringen vil ha forbud mot konverteringsterapi*. Aftenposten.

Svendsen, S., Stubberud, E., Djupedal, E. (2018) Skeive ungdommers identitetsarbeid. SKAM etter homotoleransen. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 42(3), 162-183. <https://doi.org/10.18261/issn.1890-7008-2018-03-03>

Simon, W., & Gagnon, J. H. (1986). Sexual scripts: Permanence and change. *Archives of Sexual Behaviour*, 15(2), 97-120. <https://doi.org/10.1007/BF01542219>

Sex og samfunn. (2022). *Seksualitetsundervisning i skolen - En kartlegging av elevers og læreres erfaringer og ønsker*. <https://sexogsamfunn.no/wp-content/uploads/2022/02/Rapport-seksualitetsundervisning-i-skolen.pdf>

<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/76JEj9/regjeringen-vil-ha-forbud-mot-konverteringsterapi>

Trampe-Ewert, K. (2021). «homo» og «hore»: om betydningen av kjønns- og homonedsettende språk for skeive ungdommers psykiske helse. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*. 2(1), 61-79. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2021-01-0>

Thagaard, T. (2014). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode*. (4. utg). Fagbokforlaget

World Health Organization. (2006). *Defining sexual health*.

https://www.who.int/reproductivehealth/publications/sexual_health/defining_sh/en/

Wilson, C., & Cariola, L. A. (2020). LGBTQI+ youth and mental health: A systematic review of qualitative research. *Adolescent Research Review*, 5(2), 187–211. <https://doi.org/10.1007/s40894-019-00118-w>

Vedlegg 1: Ordliste – skeive begreper

Denne ordlista inneholder ulike definisjoner av begreper som anvendes i oppgaven. Det foreslås å bruke ordlista som et oppslagsverk slik av leseren, uavhengig av bakgrunn og kunnskap om skeive, har mulighet til å forstå. Definisjoner av begrepene er direkte hentet fra Skeiv Ungdoms ordliste «Skeiv fra A-Å» og Bufdirs Lhbt+-ordliste.

Skeiv

En samlebetegnelse for seksuelle orienteringer, kjønnsuttrykk og kjønnsidentiteter som bryter med samfunnets forventninger om at man skal være heterofil og ciskjønnnet. Homofil, lesbisk, bifil, aseksuell, panfil og trans er eksempler på identiteter som går inn under ordet skeiv. Skeiv er det norske ordet for det engelske queer (Skeiv Ungdom, u.å).

Cis

Å være cisperson, ciskjønnnet eller cis innebærer å identifisere seg med kjønnnet man fikk tildelt ved fødsel. Begrepet er tatt i bruk som en motsats til trans-begrepene og tydeliggjør at alle har en kjønnsidentitet. Både heterofile, bifile, homofile, lesbiske og personer med variasjon i kroppslig kjønnsutvikling kan være cispersoner (Skeiv Ungdom, u.å).

Cis-heteronormativitet

Begrepet heteronormativitet beskriver den utbredte antagelsen om at alle er heterofile og ciskjønnede. Heteronormen omfatter de kulturelle og sosiale institusjoner, normer, praksiser og språk som reflekterer at samfunnet og kulturen forutsetter at alle mennesker er heterofile. Den heteronormative seksualiteten vektlegger reproduksjon, og den heterofile kjernefamilien blir naturgitt og universell. Det gjør at personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet blir sosialt usynlige og kan bli ansett som annenrangs. I et heteronormativt samfunn er alle ikke-heterofile i minoritet og antas å være heterofile med mindre det motsatte er bevist (Bufdir, u.å).

Heterofil

Å være heterofil handler både om praksis, tiltrekning og identitet. En heterofil person tiltrekkes av og forelsker seg i mennesker med et annet kjønn. Heterofil eller heteroseksuell orientering er den mest utbredte seksuelle orienteringen. Både cispersoner og transpersoner kan være heterofile. Personer som er homofile og lesbiske kan ha heteroseksuell praksis uten at det får innvirkning på deres seksuelle identitet (Bufdir, u.å).

Kjønnsidentitet

Hvilket eller hvilke kjønn en selv kjenner at man er. Man kan f.eks. oppleve å være kvinne, mann, et sted midt i mellom, eller at det varierer hvilket kjønn man føler seg som. Man trenger heller ikke oppleve seg selv som et bestemt kjønn. Hvilken kropp vi er født med avgjør ikke hvilket kjønn vi opplever oss som (Skeiv Ungdom, u.å).

Seksuell legning

Seksuell orientering, eller seksuell legning, handler om hvilke ord man bruker når man skal beskrive sin egen seksualitet. Man kan omtale seg selv som homofil, bifil, panfil, lesbisk, aseksuell, heterofil, skeiv eller andre begreper man føler at passer. Man kan også velge å ikke plassere sin seksualitet i en kategori. Hvordan man identifiserer seg er opp til en selv, og ingen andre. Både cis- og transpersoner kan benytte seg av ord og merkelapper slik man selv føler det blir riktig (Skeiv Ungdom, u.å).

Homofil

En person som blir forelsket i og seksuelt tiltrukket av mennesker av samme kjønn. Gutter som liker gutter og jenter som liker jenter (Skeiv Ungdom, u.å).

Bifil

En bifil person kan tiltrekkes av og/eller forelske seg i flere kjønn. Ordet "bi" kommer av det latinske ordet for "to" (Skeiv Ungdom, u.å).

Panfil

En person som kan forelske seg i alle kjønn, eller forelsker seg uavhengig av kjønn og kropp. Begrepet overlapper delvis med bifil. "Pan" kommer av det greske ordet for "alle". Noen ønsker å bruke dette begrepet for å understreke at det finnes flere enn to kjønn. Som pan kan man være tiltrukket av f. eks. menn, kvinner og folk som identifiserer seg som andre kjønn (Skeiv Ungdom, u.å).

Aseksuell

Å være aseksuell innebærer at man ikke, eller i liten grad, kjenner seksuell tiltrekning. Man kan være aseksuell på mange ulike måter. Noen ønsker ikke å ha sex i det hele tatt. Andre ønsker for eksempel kun å ha sex med seg selv, men ikke med andre. Noen synes det er fint å ha sex med andre uten å selv kjenne seksuell tenning. Mange aseksuelle blir forelsket og ønsker seg partner. Andre blir sjelden eller andre forelsket, og kan identifisere seg som aromantiske (Skeiv Ungdom, u.å).

Binær

Betyr todelt. Å tenke binært om kjønn betyr å tenke at det bare finnes to kjønn. En ikke-binær forståelse av kjønn betyr å se kjønn som et spekter hvor det finnes mange ulike kjønnsidentiteter (Skeiv Ungdom, u.å).

Lesbisk

Homofile kvinner, altså kvinner som blir tiltrukket/forelsket i kvinner, blir ofte kalt lesbiske (Skeiv Ungdom, u.å).

Polyamori

Det å ha flere kjærester og/eller seksuelle partnere samtidig. Disse kan inkludere sex, men ikke nødvendigvis. De av oss som lever i slike forhold kan betegne seg som polyamorøse, ofte forkortet til poly. Det å leve polyamorøst betyr at alle parter kjenner til og er enige om at man kan ha flere partnere. Det er mange som bruker ikke-monogami også, som vil si at de avstår helt fra monogame forhold (Skeiv Ungdom, u.å).

Kjønnsidentitet

Hvilket eller hvilke kjønn en selv kjenner at man er. Man kan f.eks. oppleve å være kvinne, mann, et sted midt i mellom, eller at det varierer hvilket kjønn man føler seg som. Man trenger heller ikke oppleve seg selv som et bestemt kjønn. Hvilken kropp vi er født med avgjør ikke hvilket kjønn vi opplever oss som (Skeiv Ungdom, u.å).

Kjønnsdysfori

Kjønnsdysfori er en medisinsk betegnelse for ubehag forårsaket av manglende samsvar mellom en persons kjønnsidentitet og kjønnnet en ble tildelt ved fødsel og kjønnsrollen som assosieres med dette. Kjønnsdysfori er et begrep innenfor kjønnsinkongruensspekteret. Personer som opplever kjønnsdysfori, kan ønske å gjennomgå kjønnsbekreftende behandling for å tilpasse kroppen deres med sin kjønnsidentitet. Ikke alle transpersoner opplever kjønnsdysfori. (Bufdir, u.å)

Kjønssinkongruens

Kjønnsinkongruens er en vedvarende følelse av manglende samsvar mellom en persons tildelte kjønn ved fødselen og deres opplevde kjønn (Skeiv Ungdom, u.å).

«Å komme ut »

Å “komme ut” innebærer å fortelle andre om sin seksuelle orientering og/eller kjønnsidentitet. Ofte antar folk rundt en at man både er heterofil og cisperson inntil det motsatte er bevist. Derfor er det som regel de av oss som ikke er heterofile og/eller cispersoner som er nødt til å “komme ut”. Fordi forventningen om å være f. eks. heterofil kan oppleves sterk, bruker mange av oss litt tid på å fortelle andre hva vi føler (Skeiv Ungdom, u.å).

Litteraturliste:

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å). Lhbt+-ordlista. Hentet 14. november fra: <https://www.bufdir.no/likestilling/lhbtqi-ordlista/>

Skeiv ungdom. (u.å). Skeiv fra A-Å. Hentet 14. november fra: <https://skeivungdom.no/skeiv-a-a/#A>

Vedlegg 2: Eksempler på analysetabell

Eksempel på analysetabell

Overordna tema	Underordna tema/koder	Egne refleksjoner	Sitater
Sex	Skeiv sex Kunnskap om sex	<p>Ulike perspektiver og definisjoner av hva sex er for noe</p> <p>Hvordan forstår man sex, er det forskjell på heterofil og homofil sex?</p> <p>Det skeive perspektivet på hva sex kan være</p>	<p>Jeg vet ikke helt selv. Det er liksom bare alt mulig. Jeg føler at det kanskje er, ja. En omfattende, litt mer sånn der at man definerer det kanskje litt mer selv. Fordi det ikke er en sånn der, åh sex er penis og vagina.</p> <p>Altså når det gjelder i gay-kultur og sånt, så er jo "top" også "bottom", altså den som penetrerer og den som blir penetrert. "Top" er den som penetrerer og "bottom" er de som blir penetrert. Også er det "dominant" og "submissive"</p> <p>Det eneste som er å miste dommen er å ... ha penis inni vagina, da. For det er ikke sånn det er.</p> <p>Men jeg tenker også, det er noe man definerer selv. At hvis du føler at du hadde sex, så hadde du sex. Og hvis det er bra, så er det kjempebra, på en måte.</p> <p>At det er en eller annen nytelse i det kanskje. At det liksom, det må ikke være noe penetrering eller noe sånt som er med på det.</p> <p>Nei, jeg tenker det blir litt individuelt. Hvis begge eller alle parter identifiserer det som sex, så er det sex. Hvis det er, altså jeg tenker eh, intime områder er involvert. men ikke noe sånn typ må være penetrering eller noe sånt no.</p>

Eksempel på analysetabell. Inneholder eksempler som ikke er med i oppgaven.

Overordna tema	Underordna tema/Koder	Egne refleksjoner	Sitater
Kjønna seksuelle skript?	Kjønna perspektiv på sex Likestilling Ulike regler	<p>Bred enighet om at det er ulike «regler» for gutter og jenter når det kommer til antall sexpartnere</p> <p>For (cis)gutter er det ansett som status med mange partnere, hos (cis) jenter er det negativt.</p> <p>Flere distanserer seg selv fra hovedfortellingene/cis-heteronarrativene.</p> <p>Noen mener det er ulike regler for skeive og heterofile</p>	<p>Altså det er jo kjønnsforskjeller på det hvis en kvinne har hatt flere seksuelle partnere enn det en mann hadde vært, eller det.. en mann og kvinne kunne hatt like mange og det ville bli sett på forskjellig liksom.</p> <p>Hvis en jente har ligget med fler, så blir de lettere stemplet som på en måte lett på tråden, men gutter da er det cred om de har ligget med mange folk</p> <p>Jeg tror det er en forskjell mellom cis-gutter og cis-jenter. Mer liksom, hvis du er jente så skal det ikke så veldig mye til før du blir liksom stemplet med et eller annet.</p> <p>Sånn typ kalt hore eller slut eller et eller annet sånt negativt ladet rundt sex, eh noe som er noe bullshit. Mens, det blir liksom blant guttene når det er sånn guttastemning typ, så blir det mer sånn sosiale poeng.</p> <p>altså, hvis at en kvinne som hadde hatt liksom ti stykker hadde hun sikker blitt kalt hore, og hvis en mann som hadde hatt ti stykker så hadde han blitt sett på som en type legende eller et eller annet sånn.</p> <p>Kanskje for gutter da at man skal jo miste "virginity", altså jomfruheten, men altså hvis man har sex mye så er det positivt, men hvis man er jente og har sex mye, så er det sånn negativ ting, ja</p>

